

DONATIVS AD LECTOREM.

32-5-4-10

I Anua sum rudibus primam cupientibus artem,
Nec sine me quisquam rite peritus erit.
Nam genus & casu, specie, numerum, atq; figuram
His, quæ flectuntur partibus insinuo.
Pono modû reliquis, quid cõperat ordine pandens,
Et quam non doceam, dictio nulla manet.
Ergo legas studium tibi rudis adijce Lector,
Nam celeri studio discere multa potes.

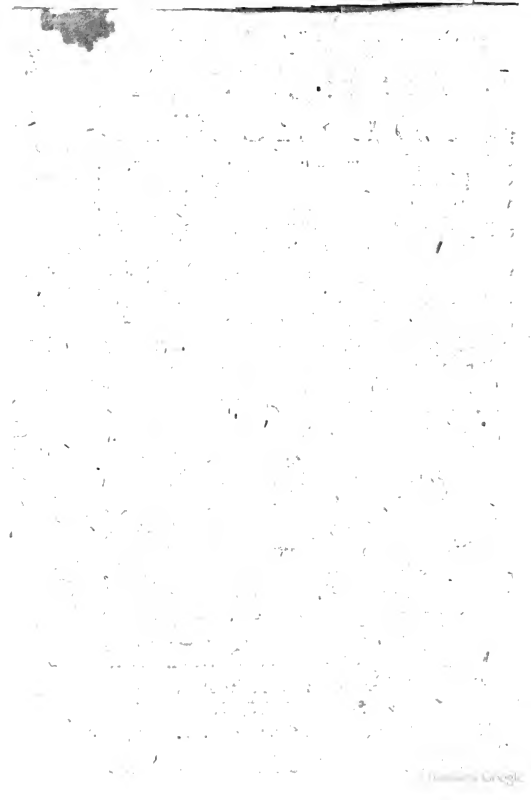
BIBLIOTHECA NAZIONALE
ROMANA

M A C E R A T A E,

Apud Curtium Gobbû, & Iosephum Pandarû. 1645.

Cum Licentia DD. Superiorum.

AELII DONATI RVDIMENTA

Grammaticæ incipiunt .

PROE T A, quæ pars est? nomen est.
 Quare est nomen? Quia significat substantiam, & qualitatem propriam, vel communem cum casu. Nomini quot accidunt? quinque. Quæ? Species, Genus, Numerus, Figura, & Casus. Cuius speciei? Primitivæ. Quare? quia à nullo deriuatur? Cuius speciei? Deriuativæ. Vnde deriuatur à Poesis. Cuius generis? Masculini. Quare? quia præponitur ei in declinatione vnum articulare pronomen hic. Cuius generis? Fœminini. Quare? quia præponitur ei in declinatione vnum articulare pronomen hæc. Cuius generis? Neutri. Quare? quia præponitur ei in declinatione vnum articulare pronomen hoc. Cuius generis? Communis. Quare? quia præponuntur ei in declinatione duo articularia pronomina hic, & hæc. Cuius generis? Omnis. Quare? quia præponuntur in ei declinatione tria particularia pronomina hic, & hæc, & hoc. Cuius generis? Promiscui. Quare? quia sub vna voce, & vno articulo comprehenduntur animalia vtriusque sexus. Cuius generis? Incerti. Quare? quia nulla ratione cogente, sed sola auctoritas veterum sub diuerso genere protulit. Cuius numeri? Singularis. Quare? quia singulariter profertur. Cuius numeri? Pluralis Qua-

re? quia pluraliter profertur . Cuius figuræ ? simplicis . Quare ? quia simpliciter profertur . Cuius figuræ ? Compositæ . Quomodo componitur ? Ex in , & iustus componitur iniustus . Cuius figuræ ? Decompositæ . Quare ? quia non per se componitur , sed à composito nomine deriuatur , quod est illud iniustus , iniusti , addita tia , fit iniustitia , Cuius casus ? Nominatiui . Quare ? quia in tali casu declinando reperitur , & eius sensum retinet in constructione .

Cuius declinationis ? Primæ . Quare ? Quia eius genitiuus singularis in æ , diphthongum desinit : vt hic Poeta , huius Poetæ .

Nominatiuo hic Poeta . Genitiuo huius poetæ . Datiuo huic poetæ . Accusatiuo hunc poetam . Vocatiuo ò poeta . Ablatiuo ab hoc poeta . Et plural . nominatiuo hi poetæ . Genitiuo horum poetarū . Datiuo his poetis . Accusatiuo hos poetas . vocatiuo ò poetæ . Ablatiuo ab his poetis .

Nominatiuo hæc musa . Genitiuo huius musæ . Datiuo huic musæ . Accusatiuo hanc musam . Vocatiuo ò musa . Ablatiuo ab hac musa . Et pluraliter nominatiuo hæc musæ . Genitiuo harū musatum . Datiuo his musis . Accusatiuo has musas . Vocatiuo ò musæ . Ablatiuo ab his musis .

Nominatiuo hic , & hæc aduena . Genitiuo huius aduenæ . Datiuo huic aduenæ . Accusatiuo hunc , & hanc aduenam . Vocatiuo ò aduena . Ablatiuo ab hoc , & ab hac aduena . Et Pluraliter nominatiuo hi , & hæc aduenæ . Genitiuo horum , & harum aduenarum . Datiuo his aduenis . Accusatiuo

cusatiuo hos , & has aduenas . Vocatiuo ò aduenæ . Ablatiuo ab his aduenis .

C Vius declinationis? Secundæ . Quare? Quia eius genitiuus singularis in i , productum desinit , vt hic Dominus , huius Domini , & hic Deus , huius Dei .

N Ominatiuo hic Deus . Genitiuo huius Dei . Datiuo huic Deo . Accusatiuo hunc Deum . Vocatiuo ò Deus . Ablatiuo ab hoc Deo . Et pluraliter nominatiuo hi Dei , vel dij . Genitiuo horum deorum , vel deum . Datiuo his deis , vel dijs . Accusatiuo hos deos . Vocatiuo ò dei , vel dij . Ablatiuo ab his deis , vel dijs .

N Ominatiuo hic Dominus . Genitiuo huius Domini . Datiuo huic Domino . Accusatiuo hunc Dominum . Vocatiuo ò Domine . Ablatiuo ab hoc Domino . Et pluraliter nominatiuo hi Domini . Genitiuo horum Dominorum . Datiuo his Dominis . Accusatiuo hos Dominos . Vocatiuo ò Domini . Ablatiuo ab his Dominis .

N Ominatiuo hic Magister . Genitiuo huius magistri . Datiuo huic magistro . Accusatiuo hunc magistrum . Vocatiuo ò magister . Ablatiuo ab hoc magistro . Et pluraliter nominatiuo hi magistri . Genitiuo horum magistrorum . Datiuo his magistris . Accusatiuo hos magistros . Vocatiuo ò magistri . Ablatiuo ab his magistris .

N Ominatiuo hoc scamnum . Genitiuo huius scamni . Datiuo huic scamno . Accusatiuo hoc scamnum . Vocatiuo ò scamnum . Ablatiuo ab hoc scamno . Et pluraliter nominatiuo hæc

scamna . Genitiuo horum scamnorum . Datiuo his scamnis . Accusatiuo hæc scamna . Vocatiuo ò scamna , Ablatiuo ab his scamnis .

C Vius declinationis ? Tertiæ . Quare ? Quia eius genitiuus singularis in is correptum definit : vt hic pater , huius patris .

N Ominatiuo hic pater . Genitiuo huius patris . Datiuo huic patri . Accusatiuo hunc patrem . Vocatiuo ò pater . Ablatiuo ab hoc patre . Et plural . nominatiuo hi patres . Genitiuo horum patruû . Datiuo his patribus . Accusatiuo hos patres . Vocatiuo ò patres . Ablatiuo ab his patribus .

N Ominatiuo hic doctõr . Genitiuo huius doctõris . Datiuo huic doctõri . Accusatiuo hunc doctõrem . Vocatiuo ò doctõr . Ablatiuo ab hoc doctõre . Et pluraliter nominatiuo hi doctõres . Genitiuo horum doctõrum . Datiuo his doctõribus . Accusatiuo hos doctõres . Vocatiuo ò doctõres . Ablatiuo ab his doctõribus .

N Ominatiuo hic , & hæc homo . Genitiuo huius hominis . Datiuo huic homini . Accusatiuo hunc , & hanc hominem . Vocatiuo ò homo . Ablatiuo ab hoc , & ab hac homine . Et pluraliter nominatiuo hi , & hæc homines . Genitiuo horum , & harum hominum . Datiuo his hominibus . Accusatiuo hos , & has homines . Vocatiuo ò homines . Ablatiuo ab his hominibus .

N Ominatiuo hoc tempus . Genitiuo huius tẽporis . Datiuo huic tẽpori . Accusatiuo hoc tempus . Vocatiuo ò tempus . Ablatiuo ab hoc tempore . Et pluraliter nominatiuo hæc tempora .

Geni

Genitiuo horum temporum . **Datiuo** his temporibus . **Accusatiuo** hæc tempora . **Vocatiuo** ò tempora . **Ablatiuo** ab his temporibus .

Nominatiuo hoc cubile . **Genitiuo** huius cubilis . **Datiuo** huic cubili . **Accusatiuo** hoc cubile . **Vocatiuo** ò cubile . **Ablat.** ab hoc cubili . Et pluraliter nominatiuo hæc cubilia . **Genitiuo** horum cubiliu . **Datiuo** his cubilibus . **Accusat.** hæc cubilia . **Vocatiuo** ò cubilia . **Ablatiuo** ab his cubilibus .

Nominatiuo hic , & hæc , & hoc felix . **Genitiuo** huius felicitatis . **Datiuo** huic felici . **Accusatiuo** hunc , & hanc felicem , & hoc felix . **Vocatiuo** ò felix . **Ablatiuo** ab hoc , & ab hac , & ab hoc felice , vel felici . Et pluraliter nominatiuo hi , & hæ felices , & hæc felicia . **Genitiuo** horum , & harum , & horum felicitium . **Datiuo** his felicibus . **Accusatiuo** hos , & has felices , vel feliceis , & hæc felicia . **Vocatiuo** ò felices , & ò felicia . **Ablatiuo** ab his felicibus .

Nominatiuo hic , & hæc omnis , & hoc omne . **Genitiuo** huius omnis . **Datiuo** huic omni . **Accusatiuo** hunc , & hanc omnem , & hoc omne . **Vocatiuo** ò omnis , & ò omne . **Ablatiuo** ab hoc , & ab hac , & ab hoc omne , vel omni . Et pluraliter nominatiuo hi , & hæ omnes , & hæc omnia . **Genitiuo** horum , & harum , & horum omnium . **Datiuo** his omnibus . **Accusatiuo** hos , & has omnes , vel omneis , & hæc omnia . **Vocatiuo** ò omnes , & ò omnia . **Ablatiuo** ab his omnibus .

Nominatiuo hic , & hæc pulchrior , & hoc pulchrius . **Genitiuo** huius pulchrioris . **Datiuo** huic

huic pulchriori. Accusatiuo hunc, & hanc pulchriorem, & hoc pulchrius. Vocatiuo ò pulchrior & ò pulchrius. Ablatiuo ab hoc, & ab hac, & ab hoc pulchriore, vel pulchriori. Et pluraliter nominatiuo hi, & hæ pulchriores, & hæc pulchriora. Genitiuo horum, & harum, & horù pulchriorum. Datiuo his pulchrioribus. Accusatiuo hos, & has pulchriores, & hæc pulchriora. Vocatiuo ò pulchriores, & ò pulchriora. Ablatiuo ab his pulchrioribus.

Cuius declinationis? Quarta. Quare? quia eius genitiuus singularis in us, vel in u, productum definit, vt hic visus, huius visus, & hoc cornu, huius cornu.

Nominatiuo hic Iesus. Genitiuo huius Iesu. Datiuo huic Iesu. Accusatiuo hunc Iesum. Vocatiuo ò Iesu. Ablatiuo ab hoc Iesu.

Nominatiuo hic visus. Genitiuo huius visus. Datiuo huic visui. Accusatiuo hunc visum. Vocatiuo ò visus. Ablatiuo ab hoc visu. Et pluraliter nominatiuo hi visus. Genitiuo horum visuum. Datiuo his visibus. Accusatiuo hos visus. Vocatiuo ò visus. Ablatiuo ab his visibus.

Nominatiuo hæc manus. Genitiuo huius manus. Datiuo huic manui. Accusatiuo hanc manum. Vocatiuo ò manus. Ablatiuo ab hac manu. Et plur. nominatiuo hæ manus. Genitiuo harum manuum. Datiuo his manibus. Accusat. has manus. Vocat. ò manus. Ablat. ab his manibus.

Nominatiuo hoc cornu. Genitiuo huius cornu. Datiuo huic cornu. Accusatiuo hoc cornu.

nu.

nu. Vocatiuo ò cornu. Ablatiuo ab hoc cornu. Et pluraliter nominatiuo hæc cornua. Genitiuo horum cornuum. Datiuo his cornibus. Accusatiuo hæc cornua. Vocatiuo ò cornua. Ablatiuo ab his cornibus.

Nominatiuo hæc domus. Genitiuo huius domus, vel domi. Datiuo huic domui. Accusatiuo hanc domum. Vocatiuo ò domus. Ablatiuo ab hac domo. Et pluraliter nominatiuo hæc domus. Genitiuo harum domorum, vel domum. Datiuo his domibus. Accusatiuo has domus, vel domos. Vocatiuo ò domus. Ablatiuo ab his domibus.

Cuius declinationis? Quintæ. Quare? quia eius genitiuus singularis in ei, diuisas syllabas definit, vt hæc res, huius rei.

Nominatiuo hic, vel hæc dies. Genitiuo huius diei. Datiuo huic diei. Accusatiuo hunc, vel hanc diem. Vocatiuo ò dies. Ablatiuo ab hoc, uel ab hac die. Et pluraliter nominatiuo hi dies. Genitiuo horum dierum. Datiuo his diebus. Accusatiuo hos dies. Vocatiuo ò dies. Ablatiuo ab his diebus.

Nominatiuo hæc res. Genitiuo huius rei. Datiuo huic rei. Accusatiuo hanc rem. Vocatiuo ò res. Ablatiuo ab hac re. Et pluraliter nominatiuo hæc res. Genitiuo harum rerum. Datiuo his rebus. Accusatiuo has res. Vocatiuo ò res. Ablatiuo ab his rebus.

Nominatiuo hæc spes. Genitiuo huius spei. Datiuo huic spei. Accusatiuo hanc spem.

Vocatiuo ò spes . Ablatiuo ab hac spe . Et pluraliter nominatiuo hæ spes . Accusatiuo has spes .
vocatiuo ò spes . Reliquis, caret .

Quot sunt gradus Comparationis ? tres . Qui Positiuus , Comparatiuus , & Superlatiuius . Positiuus , vt doctus . Comparatiuus , vt doctior . Superlatiuius , vt doctissimus .

Bonus, melior, optimus : Bona, melior, optima : bonum , melius , optimum . Et in aduerbio : Bonè , meliùs , optimè .

Malus, peior, pessimus : Mala, peior, pessima : Malum , peius , pessimum . Et in aduerbio : Malè , peiùs , pessimè .

Magnus, maior, maximus ; Magna, maior, maxima : Magnum, maius, maximum . Et in aduerbio : Magnoperè , magis , maximè .

Parus, minor, minimus : Parua, minor, minima : Paruum , minus , minimum . Et in aduerbio : parue , minùs , minimè .

Doctus, doctior, doctissimus : Docta, doctior, doctissima . Doctum, doctius, doctissimum . Et in aduerbio . Doctè , doctiùs , doctissimè .

Pluraliter nominatiuo hi duo , hæ duæ , & hæc duo . Genitiuo horum duorum, harum duarum, horum duorum . Datiuo his duobus, duabus, duobus . Accusatiuo hos duos , has duas , & hæc duo . Vocatiuo ò duo , ò duæ , ò duo . Ablatiuo ab his duobus , duabus , duobus .

Pluraliter nominatiuo hi , & hæ tres , & hæc tria . Genitiuo horum , & horum , & horum trium . Datiuo his tribus . Accusatiuo hos , & has

tres

tres, vel treis, & hæc tria. Vocatiuo ò tres, & ò tria. Ablatiuò ab his tribus.

Pluraliter nomiua tiuò hi, & hæ, & hæc, quatuor. Genitiuò horum, & harum, & horum quatuor. Datiuò his quatuor. Accusatiuò hos, & has, & hæc quatuor. Vocatiuo ò quatuor. Ablatiuò ab his quatuor.

Nota, quod omnia nomina numeralia à quatuor, vsque ad centum sunt omnis generis, numeri pluralis, & indeclinabilia.

AMo, quæ pars est? verbum est! Quare est verbum? Quia cum modis, & temporibus sine casu agendi, vel patiendi est significatiuum! Verbo quot accidunt? Octo. Quæ? Genus, Tempus, Modus, Species, Figura, Coniugatio, Persona cum numero. Cuius generis? actiui. Quare? quia in o desinens potest facere transitionem ad aliquod rationale animal, vnde possit fieri conuersa locutio in prima, vel in secunda persona, vel saltem in secunda per assumptionem r. Cuius generis? passiu. Quare? quia in or desinens. fit ab actiuo per assumptionem i. Cuius generis, neutri. Quare? quia in o desinens, non potest facere transitionem ad aliquod rationale animal vnde possit fieri conuersa locutio in prima, vel in secunda persona, vel saltem in secunda per assumptionem r. Cuius generis? communis: Quare? quia in passiuua litteratura vtramque retinet significationem, actiuam scilicet, & passiuam. Cuius generis? deponentis. Quare? quia deponit ynam significationem, & alteram

per se retinet : deponit passiuam ; & retinet acti-
 uam in passiuâ licet in litteratura . Cuius generis ? neu-
 tri passiuâ . Quare ? quia in o desinens , passiuam
 retinet significationem . Cuius generis ? neutri
 passiuâ . Quare ? quia in præteritis perfectis , & in
 his , quæ formantur ab eis , retinet litteraturam
 passiuorum , & in cæteris verò neutrorum . Cuius
 temporis ? præsentis . Quare ? quia præsens tem-
 pus designat circa actionem , uel passionem . Cu-
 ius temporis ? Præteriti imperfecti . Quare ? Quia
 præteritum imperfectum tempus designat circa
 actionem , uel passionem . Cuius temporis ? Præ-
 teriti perfecti . Quare ? quia præteritum perfectum
 tempus designat circa actionem , uel passionem .
 Cuius temporis ? Præteriti plusquam perfecti .
 Quare ? quia præteritum plusquam perfectum
 tempus designat circa actionem , uel passionem ,
 cuius tēporis ? futuri . Quare ? quia futurum tem-
 pus designat circa actionem , uel passionem . Cuius
 modi ? indicatiui . Quare ? quia indicat rem esse ,
 uel fuisse , uel futuram esse . Cuius modi ? impe-
 ratiui . Quare ? quia imperat rem esse , uel futu-
 ram esse . Cuius modi ? optatiui . Quare ? quia
 eget aduerbio optandi , ut perfectum significet
 sensum . Cuius modi ? subiunctiui . Quare ? quia
 subiungit sibi aliud uerbum , uel subiungitur alte-
 ri uerbo , ut perfectum significet sensum . Cuius
 modi ? infinitiui . Quare ? quia nec numerum , nec
 personam definit , sed eget sola alterius uerbi con-
 iunctione . Cuius speciei ? primitiua . Quare ? quia
 à nullo deriuatur . Cuius speciei ? deriuatiua .

Vnde

Vnde derivatur ? ab amo ; derivatur amaturio .
Cuius figuræ ? simplicis . Quare ? quia simplici-
ter profertur . Cuius figuræ ? compositæ . Quomo-
do componitur ? ex ad , & amo componitur ada-
mo . Cuius figuræ ? decompositæ . Quare ? quia
non per se componitur , sed à composito uerbo
derivatur , quod est illud : concupio , concupis , in-
de uenit concupisco . Cuius coniugationis ? pri-
mæ . Quare ? quia in secunda persona præsentis
indicatiui modi habet a , productum ante s , uel
ante ris ; ut amo , amas , & amor , amaris . Cuius
coniugationis ? secundæ . Quare ? quia in secunda
persona præsentis indicatiui modi habet e , pro-
ductum ante s , uel ante ris : ut doceo , doces ,
& doceor , doceris . Cuius coniugationis ? ter-
tiz . Quare ? quia in secunda persona præsentis in-
dicatiui modi habet i , correptum ante s , uel an-
te ris , ut lego , legis : & legor , legeris . Cuius
coniugationis ? quartæ . Quare quia in secunda per-
sona præsentis indicatiui modi habet i , produ-
ctum ante s , uel ante ris : ut audio , audis , & au-
dior , audiris . Cuius coniugationis ? nullius . Qua-
re ? quia anomalum est , & non sequitur regulam
alicuius coniugationis . Cuius personæ ? primæ .
Quare ? quia cum loquitur , de se ipsa pronun-
ciat . Cuius personæ ? secundæ . Quare ? quia se-
cunda persona est illa , ad quam prima loquitur
directo sermone . Cuius personæ ? tertiz . Quare ?
quia tertia persona est illa , de qua prima loqui-
tur ad secundam extra se , & illam positam ad
quam dirigit sermonem . Cuius personæ ? nul-

lius. Quare? quia omnia infinita, impersonalia, gerundia, & supina, numeris, & personis deficiunt. Cuius numeri? singularis. Quare? quia singulariter profertur. Cuius numeri? pluralis. Quare? quia pluraliter profertur.

A Mo, amas, amat; amavi, amavisti, amavit; ama, amet: amare, amavisse, amandi, amando, amandum, amatum, amatum, amans, & amaturus

Indicativus modo tempore presenti Amo, amas amat. Et pluraliter amamus amatis, amant. Præterito imperfecto amabam, amabas, amabat, Et pluralit. amabamus, amabatis, amabant. Præterito perfecto amavi, amavisti, amavit. Et pluraliter amavimus, amavistis, amaverunt, vel amavere. Præterito plusquam perfecto amaveram, amaveras, amaverat. Et pluraliter amaveramus, amaveratis, amaverant. Futuro amabo, amabis, amabit. Et pluraliter amabimus, amabitis, amabunt. Imperativus modo tempore presenti ad secundam, & tertiam personam, ama, amet. Et pluraliter amemus, amate, ament. Futuro amato tu, amato ille. Et pluraliter amemus, amate, amanto. Optativus modo tempore presenti, & præterito imperfecto utinam amarem, amares, amaret. Et pluraliter utinam amaremus, amaretis, amarent. Præterito perfecto, & plusquam perfecto utinam amavissem, amavisses, amavisset. Et pluraliter utinam amavissemus, amavissetis, amavissent. Futuro utinam amem, ames, amet. Et pluraliter utinam amemus, ametis, ament. Subiunctivus modo tempore presenti cum amem,

amem, ames, amet. Et pluraliter cum amemus, ametis, ament. Præterito imperfecto cum amarem, amares, amaret. Et pluraliter cum amarem, amaretis, amarent. Præterito perfecto cum amauerim, amaueris, amauerit. Et pluraliter cum amauerimus, amaueritis, amauerint. Præterito plusquam perfecto cum amauissem, amauisses, amauisset. Et pluraliter cum amauissemus, amauissetis, amauissent. Futuro cum amauro, amaueris, amauerit. Et pluraliter cum amauerimus, amaueritis, amauerint. Infinitiuo modo tempore præsentis, & præterito imperfecto amare. Præterito perfecto, & plusquam perfecto amauisse. Futuro amatum ire, vel amaturum esse. Gerundia, vel participalia nomina sunt hæc: amandi, amando, amandum. Supina sunt hæc: amatum, amatu. Quot participia trahuntur ab hoc verbo actiuo? duo. Quæ? amans, & amaturus. Amans unde formatur? à prima persona præteriti imperfecti indicatiui modi. Quomodo? amabam, bam in ns: fit amans. Amaturus unde formatur? ab ultimo supino. Quomodo? amatum, amatu, addita rus: fit amaturus.

Verbo impersonali tempore præsentis. Amatur. Præterito imperfecto amabatur. Præterito perfecto amatum est, vel fuit. Præterito plusquam perfecto amatum erat, vel fuerat. Futuro amabitur. Imperatiuo modo tempore præsentis ametur. Futuro amator. Optatiuo modo tempore præsentis, & præterito imperfecto utinam amaretur. Præterito perfecto, & plusquam perfecto

utinam amatum esset, uel fuisset. Futuro utinam ametur. Subiunctiuo modo tempore presentis cum ametur. Præterito imperfecto cum amaretur. Præterito perfecto cum amatum sit, uel fuerit. Præterito plusquam perfecto cum amatum esset, uel fuisset. Futuro cum amatum erit, uel fuerit. Infinitiuo modo tempore presentis, & præterito Imperfecto amari. Præterito perfecto, & plusquam perfecto amatum esse, uel fuisse. Futuro amatum iri.

A Mor, amaris, uel amare, amatur: amatus sum, es, est: amare, ametur: amari, amatum esse, uel fuisse, amatus, & amandus.

I ndicatiuo modo tempore presentis. Amor, amaris, uel amare, amatur. Et pluraliter amamur, amamini, amantur. Præterito imperfecto amabar, amabaris, uel amabare, amabatur. Et pluraliter amabamur, amabamini, amabantur. Præterito perfecto amatus sum, uel fui, es uel fuisti, est, uel fuit. Et pluraliter amati sumus, uel fuimus, estis, uel fuistis, sunt fuerunt, uel fuere. Præterito plusquam perfecto amatus eram, uel fueram, eras uel fueras, erat, uel fuerat. Et pluraliter amati eramus, uel fueramus, eratis, uel fueretis, erant uel fuerant. Futuro amabor, amaberis, uel amabere, amabitur. Et pluraliter amabimur, amabimini, amabuntur. Imperatiuo modo tempore presentis ad secundam, & tertiam personam, amare, ametur. Et pluraliter amemur, amemini, amentur. Futuro amator tu, amator ille. Et pluraliter amemur, amamini, amantor. Optatiuo modo

modo tempore presentis, & praterito imperfecto
 utinam amarer, amareris, uel amare, amaretur
 Et pluraliter utinam amaremur, amaremini, ama-
 rentur. Praterito perfecto, & plusquam perfecto
 utinam amatus essem, uel fuisset, esses, uel fuisset
 esset, uel fuisset. Et pluraliter utinam amati esse-
 mus, uel fuisset, essetis, uel fuissetis, essent, uel
 fuissent. Futuro utinam amer, ameris, uel ame-
 re, ametur. Et pluraliter utinam amemur, ame-
 mini, amentur. Subiunctiuo modo tempore prae-
 senti cum amer, ameris, uel amere, ametur. Et plu-
 raliter cum amemur, amemini, amentur. Prateri-
 to imperfecto cum amarer, amareris, uel amare,
 amaretur. Et pluraliter cum amaremur, amare-
 mini, amarentur. Praterito perfecto cum amatus
 sim, uel fuerim, sis, uel fueris, sit, uel fuerit. Et
 pluraliter cum amati simus, uel fuerimus, sitis, uel
 fueritis, sint, uel fuerint. Praterito plusquam per-
 fecto cum amatus essem, uel fuisset, esses, uel fuisset
 esset, uel fuisset. Et pluraliter cum amati esse-
 mus, uel fuisset, essetis, uel fuissetis, essent, uel
 fuissent. Futuro cum amatus ero, uel fuero, eris
 uel fueris, erit, uel fuerit. Et pluraliter cum ama-
 ti erimus, uel fuerimus, eritis, uel fueritis, erint,
 uel fuerint. Infinitiuo modo tempore presentis,
 & praterito imperfecto amari. Praterito perfe-
 cto, & plusquam perfecto amatum esse, uel fuisse.
 Futuro amatum iri. Quot participia trahuntur
 ab hoc uerbo passiuo? duo. Quae amatus, & amā-
 dus. Amatus unde formatur? ab ultimo supi-
 no. Quomodo? amatum, amatum; addita s, sic

amatus : Amandus unde formatur ? à genitino
fui presentis participij. Quomodo ? amans aman-
tis : tis in dus fit amandus .

Doceo , doces , docet : docui , docuisti , do-
cuit : doce , doceat : docere , docuisse : do-
cendi , docendo , docendum : doctum , doctu :
docens , & docturus .

Indicatio modo tempore presentis . Doceo ,
doces , docet . Et pluraliter docemus , docetis ,
docent . Præterito imperfecto docebam , docebas ,
docebat . Et pluraliter docebamus , docebatis , do-
cebant . Præterito perfecto docui , docuisti , do-
cuit . Et pluraliter docuimus , docuistis , docue-
runt , vel docuere . Præterito plusquam perfecto
docueram , docueras , docuerat . Et pluraliter do-
cueramus , docueratis , docuerant . Futuro doce-
bo , docebis , docebit . Et pluraliter docebimus ,
docebitis , docebunt . Imperatiuo modo tempore
presentis , ad secundam , & tertiam personam
doce , doceat . Et pluraliter doceamini , docete ,
doceant . Futuro doceto tu , doceto ille . Et plu-
raliter doceamini , docetote , docento . Optatiuo
modo tempore presentis , & præterito imperfecto
utinam docerem , doceres , doceret . Et pluraliter
utinam doceremus , doceretis , docerent . Præte-
rito perfecto , & plusquam perfecto utinam do-
cuisssem , docuisssetis , docuisset . Et pluraliter utinam
docuisssemus , docuisssetis , docuissent . Futuro uti-
nam doceam , doceas , doceat . Et pluraliter utinam
doceamini , doceatis , doceant . Subiunctiuo modo
tempore presentis cum doceam , doceas , doceat .

Et

Et pluraliter cum doceamus, doceatis, doceant. Præterito imperfecto cum docerem, doceres, doceret. Et pluraliter cum doceremus, doceretis, docerent. Præterito perfecto cum docuerim, docueris, docuerit. Et pluraliter cum docuerimus, docueritis, docuerint. Præterito plusquam perfecto cum docuissem, docuisses, docuisset. Et pluraliter cum docuissemus, docuissetis, docuissent. Futuro cum docuero, docueris, docuerit. Et pluraliter cum docuerimus, docueritis, docuerint. Infinitiuo modo tempore præsentis, & præterito imperfecto docere. Præterito perfecto, & plusquam perfecto docuisse. Futuro doctum ire, vel docturum esse. Gerundia, vel participalia nomina sunt hæc, docendi, docendo, docendum. Supina sunt hæc, doctum, doctu. Quot participia trahuntur ab hoc verbo actiuo? duo. Quæ? docens, & docturus. Docens unde formatur? à prima persona præteriti imperfecti indicatiui modi. Quomodo? docebam, bam in ns, sit docens. Docturus unde formatur? ab ultimo supino. Quomodo? doctum, doctu, addita rus, sit docturus.

Verbo impersonali tempore præsentis Docetur. Præterito imperfecto docebatur. Præterito perfecto doctum est, vel fuit: Præterito plusquam perfecto doctum erat, vel fuerat. Futuro docebitur. Imperatiuo modo tempore præsentis doceatur. Futuro docetur. Optatiuo modo tempore præsentis, & præterito imperfecto utinam doceretur. Præterito perfecto, & plusquam perfecto utinam

utinam

to

utinam doctum esset, vel fuisset. Futuro utinam doceatur. Subiunctiuo modo tempore presentis cum doceatur. Præterito imperfecto cum doceretur. Præterito perfecto cum doctum sit, vel fuerit. Præterito plusquam perfecto cum doctum esset, vel fuisset. Futuro cum doctum erit, vel fuerit. Infinitiuo modo tempore presentis, & præterito imperfecto doceri. Præterito perfecto, & plusquam perfecto doctum esse, vel fuisse. Futuro doctum iri.

Doceor, doceris, vel docere, docetur, doctus sum, es, est: docere, doceatur, doceri, doctum esse, vel fuisse, doctus, & docendus.

Indicatio modo tempore presentis. Doceor, doceris, vel docere, docetur. Et pluraliter docemur, docemini, docentur. Præterito imperfecto docebar, docebaris, vel docebare, docebatur: Et pluraliter docebamur, docebamini, docebantur. Præterito perfecto doctus sum, vel fui, es, vel fuisti, est, vel fuit. Et pluraliter docti sumus, vel fuimus, estis, vel fuistis, sunt fuerunt, vel fuere. Præterito plusquam perfecto doctus eram, vel fueram, eras, vel fueras, erat, vel fuerat. Et pluraliter docti eramus, vel fueramus, eratis, vel fueratis, erant, vel fuerant. Futuro docebor, doceberis, sive docere, docebitur. Et pluraliter doceremur, doceremini, docebuntur. Imperat. modo tempore presentis, ad secundam, & tertiam personam docere, doceatur. Et plur. doceamur, doceamini, doceantur. Futuro docetor tu, docetor ille. Et pluraliter doceamur, docemini, docentor.

Opta

Optatiuo modo tempore præfenti, & præterito imperfecto vtinam docerer, docereris, vel docerere, doceretur. Et pluraliter vtinam doceremur, doceremini, docerentur. Præterito perfecto, & plusquam perfecto vtinam doctus essem, vel fuiffem, esses, vel fuiffes, esset, vel fuiffet. Et pluraliter vtinã docti essemus, vel fuiffesemus, essetis, vel fuiffetis, essent, vel fuiffent. Futuro vtinam docear, docearis, vel doceare, doceatur. & pluraliter vtinam doceamur, doceamini, doceantur. Subiunctiuo modo tempore præfenti cû docear, docearis, vel doceare, doceatur. Et pluraliter cum doceamur, doceamini, doceantur. Præterito imperfecto cû docerer, docereris, vel docerere, doceretur. Et pluraliter cû doceremur, doceremini, docerentur. Præterito perfecto cum doctus fim, vel fuerim, fis, vel fueris, fit, vel fuerit. Et pluraliter cum docti fimus, vel fuerimus, sitis, vel fueritis, sint, vel fuerint. Præterito plusquam perfecto cum doctus essem, vel fuiffem, esses, vel fuiffes, esset, vel fuiffet. Et pluraliter cum docti essemus, vel fuiffesemus, essetis, vel fuiffetis, essent, vel fuiffent. Futuro cum doctus ero, vel fuero, eris, vel fueris, erit, vel fuerit. Et pluraliter cum docti erimus, vel fuerimus, eritis, vel fueritis, erint, vel fuerint. Infinitiuo modo tempore præfenti, & præterito imperfecto doceri. Præterito perfecto, & plusquam perfecto doctum esse, vel fuiffe. Futuro doctum iri. Quot participia trahuntur ab hoc verbo passiuo? duo. Quæ? doctus, & docendus. Doctus vnde formatur? ab vltimo supino.

pino. Quomodo? doctum, doctus: addita s, fit doctus. Docendus unde formatur? a genetiivo sui presentis participij. Quomodo? docens, docentis: tis in dus, fit docendus.

L Ego, legis, legit, legi, legisti, legit: lege, legat, legere, legisse, legendi, legendo, legendum: lectum, lectu: legens, & lecturus.

I Ndicatiivo modo tempore presenti. Lego, legis, legit. Et pluraliter legimus, legitis, legunt. Præterito imperfecto legebam legebas, legebat. Et pluraliter legebamus, legebatis, legebant. Præterito perfecto legi, legisti, legit. Et pluraliter legimus, legistis, legerunt, vel legere: Præterito plusquam perfecto legeram, legeras, legerat. Et pluraliter legeramus, legeratis, legerant. Futuro legam, leges, leget. Et pluraliter legemus, legetis, legent. Imperatiivo modo tempore presenti, ad secundam, & tertiam personam, lege, legat. Et pluraliter legamus, legite, legant. Futuro legito tu, legito ille. Et pluraliter legamini, legitote, legunto. Optatiivo modo tempore presenti, & præterito imperfecto utinam legerem, legeres, legeret. Et pluraliter utinam legeremus, legeretis, legerent. Præterito perfecto, & plusquam perfecto utinam legissem, legissetis, legisset. Et pluraliter utinam legissemus, legissetis, legissent. Futuro utinam legam, legas, legat. Et pluraliter utinam legamus, legatis, legant. Subiunctiivo modo tempore presenti cum legam, legas, legat. Et pluraliter cum legamus, legatis, legant. Præterito imperfecto cum legerem, legeres, legeret. Et pluraliter

raliter cum legeremus, legeretis, legerent. Præterito perfecto cum legerim, legeris, legerit. Et pluraliter cum legerimus, legeritis, legerint. Præterito plusquam perfecto cum legissem, legissetis, legisset. Et pluraliter cum legissemus, legissetis, legissetent. Futuro cum legero, legeris, legerit. Et pluraliter cum legerimus, legeritis, legerint. Infinitiuo modo tempore præsentis, & præterito imperfecto legere. Præterito perfecto, & plusquam perfecto legisse. Futuro lectum ire, vel lecturum esse. Gerundia, vel participalia nomina sunt hæc, legendi, legendo, legendum. Supina sunt hæc, lectum, lectu. Quot participia trahuntur ab hoc verbo actiuo? duo. Quæ legens, & lecturus. Legens unde formatur? à prima persona Præteriti imperfecti indicatiui modi. Quo? legebam, bam in ns, fit legens. Lecturus unde formatur? ab ultimo supino. Quo? lectum, lectu, addita rus, fit lecturus.

Verbo impersonali tempore præsentis. Legitur. Præterito imperfecto legebatur. Præterito perfecto lectum est, vel fuit. Præterito plusquam perfecto lectum erat, vel fuerat. Futuro legetur. Imperatiuo modo tempore præsentis, legatur. Futuro legitor. Optatiuo modo tempore præsentis, & præterito imperfecto utinam legeretur. Præterito perfecto, & plusquam perfecto utinam lectum esset, vel fuisset. Futuro utinam legatur. Subiunctiuo modo tempore præsentis cum legatur. Præterito imperfecto cum legeretur. Præterito perfecto cum lectum sit, vel fuerit. Præterito plusquam perfecto cum lectum esset, vel fuisset.

Futuro

Futuro cum lectum erit, vel fuerit. Infinitiuo modo tempore presentis, & praeterito imperfecto legi. Praeterito perfecto, & plusquam perfecto lectum esse, vel fuisse. Futuro lectum iri.

LEgor, legeris, vel legere, legitur: lectus sum, es, est: legere, legatur, legi: lectum esse, vel fuisse: lectus, & legendus.

Indicatio modo tempore presentis. Legor, legeris, vel legere, legitur. Et pluraliter legimur, legimini, leguntur. Praeterito imperfecto legebar, legebaris, vel legebare, legebatur. Et pluraliter legebamur, legebamini, legebantur. Praeterito perfecto lectus sum, vel fui, es, vel fuisti, est, vel fuit. Et pluraliter lecti sumus, vel fuimus, estis, vel fuistis, sunt fuerunt; vel fuere. Praeterito plusquam perfecto lectus eram, vel fueram, eras, vel fueras, erat, vel fuerat. Et pluraliter lecti eramus, vel fueramus, eratis, vel fueratis, erant, vel fuerant. Futuro legar, legeris, vel legere, legetur. Et pluraliter legemur, legemini, legentur. Imperatio modo tempore presentis, ad secundam, & tertiam personam legere, legatur. Et pluraliter legemur, legimini, legantur. Futuro legitor tu, legitor ille. Et pluraliter lagamur, legiminor, leguntor. Optatio modo tempore presentis, & praeterito imperfecto utinam legerer, legereris, vel legerere, legeretur. Et pluraliter utinam legeremur, legeremini, legerentur. Praeterito perfecto, & plusquam perfecto utinam lectus essem, vel fuissem, esses, vel fuisses, esset, vel fuisset.

Et plu

Et pluraliter vtinam lecti essemus, vel fuissetis, essent, vel fuissent. Futuro vtinam legar, legaris, vel legare, legatur. Et pluraliter vtinam legamur, legamini, legantur. Subiunctiuo modo tempore presentis cum legar, legaris, vel legare, legatur. Et pluraliter cum legamur, legamini, legantur. Præterito imperfecto cum legerer, legereris, vel legerere, legeretur. Et pluraliter cum legeremur, legeremini, legerentur. Præterito perfecto cum lectus sim, vel fuerim, sis, vel fueris, sit, vel fuerit. Et pluraliter cum lecti simus, vel fuerimus, sitis, vel fueritis, sint, vel fuerint. Præterito plusquam perfecto cum lectus essem, vel fuisset, esses, vel fuisses, esset, vel fuisset. Et pluraliter cum lecti essemus, vel fuissetis, essent, vel fuissent. Futuro cum lectus ero, vel fuero, eris, vel fueris, erit, vel fuerit. Et pluraliter cum lecti erimus, vel fuerimus, eritis, vel fueritis, erint, vel fuerint. Infinitiuo modo tempore presentis, & præterito imperfecto legi. Præterito perfecto, & plusquam perfecto lectum esse, vel fuisse. Futuro lectum iri. Quot participia trahuntur ab hoc verbo passiuo? duo. Quæ? lectus, & legendus. Lectus vnde formatur? ab ultimo supino. Quomodo? lectum, lectu: addita s, fit lectus. Legendus vnde formatur? à genitiuo sui presentis participij. Quomodo? legens, legentis: tis in dus, fit legendus.

A Vdio, audis, audit: audiui, audiuiisti, audiuit: audi, audiat: audire, audiuisse: audiēdi, audiēdo, audiēdū: auditū, auditu: audiens, & auditorus.

Indi-

Indicatio modo tempore presentis. Audio, audis, audit. Et pluraliter audimus, auditis, audiunt. Præterito imperfecto audiebam, audiebas, audiebat. Et pluraliter audiebamus, audiebatis, audiebant. Præterito perfecto audiui, audiuisti, audiuit. Et pluraliter audiuimus, audiuistis, audiuerunt, vel audiuerunt. Præterito plusquam perfecto audiueram, audiueras, audiuerat. Et pluraliter audiueramus, audiueratis, audiuerant. Futuro audiam, audies, audiet. Et pluraliter audiemus, audietis, audient. Imperatiuo modo tempore presentis ad secundam, & tertiam personam, audi, audiat. Et pluraliter audiamus, audite, audiant. Futuro audito tu, audito ille. Et pluraliter audiamus, auditote, audiunt. Optatiuo modo tempore presentis, & Præterito imperfecto utinam audirem, audires, audiret. Et pluraliter utinam audiremus, audiretis, audirent. Præterito perfecto, & plusquam perfecto utinam audiuissem, audiuisisses, audiuisisset. Et pluraliter utinam audiuissemus, audiuisissetis, audiuisissent. Futuro utinam audiam, audias, audiat. Et pluraliter utinam audiamus, audiatis, audiant. Subiunctiuo modo tempore presentis cum audiam, audias, audiat. Et pluraliter cum audiamus, audiatis, audiant. Præterito imperfecto cum audirem, audires, audiret. Et pluraliter cum audiremus, audiretis, audirent. Præterito perfecto cum audiuerim, audiueris, audiuerit. Et pluraliter cum audiuerimus, audiueritis, audiuerint. præterito plusquam perfecto cum audiuissem, audiuisisses, audiuisisset. Et pluraliter cum audi-

audi-

audiuiffemus,audiuiffetis,audiuiffent. Futuro cū
 audiuero,audiueris,audiuerit. Et pluraliter cum
 audiuerimus,audiueritis,audiuerint. Infinitiuo
 modo tempore præfenti,& Præterito imperfecto
 audire. Præterito perfecto,& plusquam perfecto
 audiuiſſe.Futuro auditum ire,vel auditurum eſſe.
 Gerundia,vel participalia nomina ſunt hæc; Au-
 diendi,audiendo audiendum. Supina ſunt hæc;
 auditum,auditu. Quot participia trahuntur ab
 hoc verbo actiuo? duo. Quæ audiens,& audi-
 turus. Audiens vnde formatur? à prima perſona
 præteriti imperfecti indicatiui modi.Quomodo?
 audiebam,bam in ns, fit audiens. Auditorus vn-
 de formatur? ab ultimo ſupino. Quomodo? au-
 ditum,auditu: addita rus, fit auditorus.

Verbo impersonali tempore præfenti. Audi-
 tur. Præterito imperfecto audiebatur. Præ-
 terito perfecto auditum eſt,uel fuit. Præterito
 plusquam perfecto auditum erat,vel fuerat.Futu-
 ro audietur. Imperatiuo modo tempore præfen-
 ti audiatur.Futuro auditor.Optatiuo modo tem-
 pore præfenti,& præterito imperfecto vtinã au-
 diretur. Præterito perfecto,& plusquam perfecto
 vtinam auditum eſſet,vel fuiſſet. Futuro vtinam
 audiatur. Subiunctiuo modo tempore præfenti
 cum audiatur. Præterito imperfecto cum audire-
 tur. Præterito perfecto cum auditum ſit,uel fue-
 rit: Præterito plusquam perfecto cum auditum
 eſſet,vel fuiſſet. Futuro cum auditum erit,vel
 fuerit. Infinitiuo modo tempore præfenti,&
 præterito imperfecto audiri. Præterito perfecto,
 & plus-

& plusquam perfecto auditum esse, vel fuisse. Futuro auditum iri.

Avdior, audiris, vel audire, auditur: auditus sum, es, est: audire, audiatur, audiri, auditum esse, vel fuisse: auditus, & audiendus.

Indicatio modo tempore presentis. Audior, audiris, vel audire, auditur. Et pluraliter audimur, audimini, audiuntur. Præterito imperfecto audiebar, audiebaris, vel audiebare, audiebatur. Et pluraliter audiebamur, audiebamini, audiebantur. Præterito perfecto auditus sum, vel fui, es vel fuisti, est, vel fuit. Et pluraliter auditi sumus, vel fuimus, estis, vel fuistis, sunt fuerunt, vel fuere. Præterito plusquam perfecto auditus eram, vel fueram, eras, vel fueras, erat, vel fuerat. Et pluraliter auditi eramus, vel fueramus, eratis, vel fueratis, erant, vel fuerant. Futuro audiar, audieris, vel audiere, audietur. Et pluraliter audiemur, audiemini, audientur. Imperatio modo tempore presentis ad secundam, & tertiam personam, audire, audiatur. Et pluraliter audiamur, audiamini, audiantur. Futuro auditor tu, auditor ille. Et pluraliter audiamur, audimini, audiuntur. Optatio modo tempore presentis, & præterito imperfecto utinam audirer, audireris, vel audirere, audiretur. Et pluraliter utinam audiremur, audiremini, audirentur. Præterito perfecto, & plusquam perfecto utinam auditus essem, vel fuissem, esses, vel fuisses, esset vel fuisset. Et pluraliter utinam auditi essemus, vel fuissemus, essetis, vel fuissetis, essent, vel fuissent. Futuro utinam audiar, audiaris, vel audiare, audietur.

Et

it pluraliter vtinā audiamur, audiamini, audian-
 r. Subiunctiuo modo tempore præfenti cū au-
 ar, audiaris, vel audiare, audiatur. Et pluraliter
 in audiamur, audiamini, audiantur. Præterito
 imperfecto cum audirer, audireris, vel audirere,
 audiretur. Et pluraliter cum audiremur, audire-
 mini, audirentur. Præterito perfecto cum auditus
 sum, vel fuerim, sis, vel fueris, sit, vel fuerit. Et plu-
 raliter cum auditi fimus, , vel fuerimus, fitis, vel
 fueritis, sint, uel fuerint. Præterito plusquam perfe-
 cto cum auditus essem, uel fuisset, esses, uel fu-
 isse, esset, uel fuisset. Et pluraliter cum auditi ef-
 femus, uel fuisset, essetis, uel fuissetis, essent, uel
 fuissent. Futuro cum auditus ero, uel fuero, eris,
 uel fueris, erit, uel fuerit. Et pluraliter cum au-
 diti erimus, uel fuerimus, eritis, uel fueritis, erint
 uel fuerint. Infinitiuo modo tempore præfenti,
 & præterito imperfecto audiri. Præterito perfe-
 cto, & plusquam perfecto auditum esse, uel fuisse.
 Futuro auditum iri. Quot participia trahuntur
 ab hoc verbo Passiuo? duo. Quæ? auditus, &
 audiendus. Auditus unde formatur? ab ultimo
 supino. Quomodo? auditum auditu: addita s,
 fit auditus. Audiendus unde formatur? à geni-
 tiuo sui præfentis participij. Quomodo? audi-
 ens, audientis: tis in dus, fit audiendus.

Sum, es, est: fui, fuisti, fuit: sis, uel es, sit: esse,
 uel fuisse. Gerundijs, & supinis caret. Habet
 duo participia, scilicet ens, & esurus.

Indicatiuo modo tempore præfenti. Sum, es,
 est. Et pluraliter sumus, estis, sunt. Præterito

imper-

imperfecto eram, eras, erat. Et pluraliter eramus
 eratis, erant Præterito perfecto fui, fuisti, fui
 Et pluraliter fuimus, fuistis, fuerunt, vel fuer
 Præterito plusquam perfecto fueram, fueras, fu
 rat. Et pluraliter fueramus, fueratis, fuerant. Fu
 turo ero, eris, erit. Et pluraliter erimus, erit
 erunt. Imperatiuo modo tempore Præsentis, &
 secundam, & tertiam personam sis, vel es, sit. Et
 pluraliter simus, este, sint. Futuro esto tu, esto il
 le. Et pluraliter simus, estote, sunt, vel suntote.
 Optatiuo modo tempore præsentis, & præterito
 imperfecto utinam essem, esses, esset. Et plurali
 ter utinam essemus, essetis, essent. Præterito per
 fecto, & plusquam perfecto utinam fuisset, fuisset
 fuisset. Et pluraliter utinam fuisset, fuisset
 fuisset. Futuro utinam sim, sis, sit. Et plurali
 ter utinam simus, sitis, sint. Subiunctiuo modo
 tempore præsentis cum sim, sis, sit. Et pluraliter
 cum simus, sitis, sint. Præterito imperfecto cum
 essem, esses, esset. Et pluraliter cum essemus, es
 setis, essent. Præterito perfecto cum fuerim, fueris,
 fuerit. Et pluraliter cum fuerimus, fueritis, fue
 rint. Præterito plusquam perfecto cum fuisset,
 fuisset, fuisset. Et pluraliter cum fuisset, fuisset
 fuisset. Futuro cum fuero, fueris, fuerit.
 Et pluraliter cum fuerimus, fueritis, fuerint. Infi
 nitiuo modo tempore præsentis, & præterito im
 perfecto esse. Præterito perfecto, & plusquam
 perfecto fuisse. Futuro caret. Sed pro eo utimur
 fore, & futurum esse. Gerundijs, & Supinis caret.
 Quæ participia trahuntur ab hoc verbo neutro

Substantiuo? duo. Quæ? ens, & futurum. Ens unde formatur? à prima persona præteriti imperfecti indicatiui modi. Quomodo? eram, ram in ns ærens. Futurus unde formatur? ab ultimo supino verbi antiqui, quod est suo: unde fit futurus. Olo, vis, vult: volui, voluisti, voluit; vel-
le, voluisse. Gerundijs, & supinis caret. Habet vnum participium, quod est volens.

Indicatio modo tempore præsentis. Volo, vis, vult. Et pluraliter volumus, vultis, volunt. Præterito imperfecto volebam, volebas, volebat. Et plural. volebamus, volebatis, volebant. Præterito perfecto volui, voluisti, voluit. Et pluraliter volumus, voluistis, voluerunt, vel voluere. Præterito plusquam perfecto volueram, volueras, voluerat. Et pluraliter volueramus, volueratis, voluerant. Futuro volam, voles, volet. Et pluraliter volemus, voletis, volent. Imperatiuo modo caret habet tamen in compositione. Noli, nolite. Futuro nolito, & nolitote. Optatiuo modo tempore præsentis, & præterito imperfecto utinam uellem, uelles, uellet. Et pluraliter utinam vellemus, uelletis, uellent. Præterito perfecto, & plusquam perfecto utinam uoluisssem, uoluisses, uoluisset. Et pluraliter utinam uoluisssemus, uoluissetis, uoluissent. Futuro utinam uelim, uelis, uelit. Et pluraliter utinam uelimus, uelitis, uelint. Subiunctiuo modo tempore præsentis cum uelim, uelis, uelit. Et pluraliter cum uelimus, uelitis, uelint. Præterito imperfecto cum uellem, uelles, uellet. Et pluraliter cum uellemus, uelletis, uellent. Præterito perfecto

perfecto cum voluerim, volueris, voluerit. Et Pluraliter cum uoluerimus, uolueritis, uoluerint. Præterito plusquam perfecto cum uoluisssem, uoluisses, uoluisset. Et pluraliter cum uoluisssemus, uoluisssetis, uoluissent. Futuro cum uoluerō, uolueris, uoluerit. Et pluraliter cum uoluerimus, uolueritis, uoluerint. Infinitiuo modo tempore Præsentis, & præterito imperfecto uelle. Præterito perfecto, & plusquam perfecto uoluissse. Futuro caret. Gerundijs, & supinis caret. Quot participia trahuntur ab hoc verbo neutro? vnum quod est volens. Et formatur à prima persona præteriti imperfecti indicatiui modi. Quomodo? volebam: bam in ns, fit volens.

F Ero, fers, fert: tuli, tulisti, tulit: fer, ferat: ferre, tulisse: ferendi, ferendo, ferendum; latum, latu: ferens, & laturus.

Indicatiuo modo tempore præsentis Fero, fers, fert. Et pluraliter ferimus, fertis, ferunt. Præterito imperfecto ferebam, ferebas, ferebat. Et pluraliter ferebamus, ferebatis, ferebant. Præterito perfecto tuli, tulisti, tulit. Et pluraliter tulimus, tulistis, tulerunt, vel tulere. Præterito plusquam perfecto tuleram, tuleras, tulerat. Et pluraliter tuleramus, tuleratis, tulerant. Futuro feram, feres, feret. Et pluraliter feremus, feretis, ferent. Imperatiuo modo tempore præsentis ad secundam, & tertiam personam fer, ferat: Et pluraliter feramus, ferte, ferant. Futuro ferto tu, ferto ille. Et pluraliter feramus, fertote, ferūto. Optatiuo modo tempore præsentis, & præterito imperfecto

utinam

utinam ferrem, ferres, ferret. Et pluraliter utinam ferremus, ferretis, ferrent. Præterito perfecto, & plusquam perfecto utinam tulissem, tulisses, tulisset. Et pluraliter utinam tulissemus, tulissetis, tulissent. Futuro utinam feram, feras, ferat. Et pluraliter utinam feramus, feratis, ferant. Subiunctiuo modo tempore præsentis cum feram, feras, ferat. Et pluraliter cum feramus, feratis, ferant. Præterito imperfecto cum ferrem, ferres, ferret. Et pluraliter cum ferremus, ferretis, ferrent. Præterito perfecto cum tulerim, tuleris, tulerit. Et pluraliter cum tulerimus, tuleritis, tulerint. Præterito plusquam perfecto cum tulissem, tulisses, tulisset. Et pluraliter cum tulissemus, tulissetis, tulissent. Futuro cum tulerō, tuleris, tulerit. Et pluraliter cum tulerimus, tuleritis, tulerint. Infinitiuo modo tempore præsentis, & Præterito imperfecto ferre. Præterito perfecto, & plusquam perfecto tulisse. Futuro latum ire, uel laturum esse. Gerundia, uel participalia nomina sunt hæc Ferendi ferendo ferendum. Supina sunt hæc Latum latu. Quot participia trahuntur ab hoc verbo actiuo? duo. Quæ? ferens, & laturus. Ferens unde formatur? à prima persona præteriti imperfecti indicatiui modi. Quomodo? ferebam, bam in ns fit ferens. Laturus unde formatur? ab ultimo supino. Quomodo? latum latu; addita rus, fit laturus.

V Erbo impersonali tempore præsentis fertur. Præterito imperfecto ferebatur. Præterito perfecto latum est, uel fuit. Præterito plusquam

perfecto latum erat, vel fuerat. Futuro fertur. Imperatiuo modo tempore presentis, feratur. Futuro fertor. Optatiuo modo tempore presentis, & praeterito imperfecto utinam ferretur. Praeterito perfecto, & plusquam perfecto utinam latum esset, vel fuisset. Futuro utinam feratur. Subiunctiuo modo tempore presentis cum feratur. Praeterito imperfecto cum ferretur. Praeterito perfecto cum latum sit, vel fuerit. Praeterito plusquam perfecto cum latum esset, vel fuisset. Futuro cum latum erit, vel fuerit. Infinitiuo modo tempore presentis, & praeterito imperfecto ferri. Praeterito perfecto, & plusquam perfecto latum esse, vel fuisse. Futuro latum iri.

Feror, fereris, uel ferere, fertur: latus sum, es, est: ferre, feratur, ferri: latum esse, vel fuisse: latus, & ferendus.

Indicatiuo modo tempore presentis. Feror, fereris, uel ferere, fertur. Et pluraliter ferimur ferimini, feruntur. Praeterito imperfecto ferebar, ferebaris, uel ferebare, ferebatur. Et pluraliter ferebamur, ferebamini, ferebantur. praeterito perfecto latus sum, uel fui, es, uel fuisti, est, uel fuit. Et pluraliter lati sumus, uel fuimus, estis, uel fuistis, sunt fuerunt, uel fuere. Praeterito plusquam perfecto latus eram, uel fueram, eras, uel fueras, erat, uel fuerat. Et pluraliter lati eramus, uel fueramus, eratis, uel fueratis, erant, uel fuerant, Futuro ferar fereris, uel ferere, feretur. Et pluraliter feremur, feremini, ferentur. Imperatiuo modo tempore presentis ad secundam, & tertiam personam ferere-

feratur. Et pluraliter feramur, feramini, ferantur. Futuro fertor tū, fertor ille. Et plur. feramur, ferimur, feruntur. Optatiuo modo tēpore præsenti, & prætérito imperfecto utinam ferrer, ferreris, vel ferrere, ferretur. Et pluraliter utinā ferremur. ferremini, ferrentur. Prætérito perfecto, & plusquam perfecto utinam latus essem, uel fuisset. Et pluraliter utinā lati essemus, uel fuissetis, essetis, uel fuissetis, essent, uel fuissent. Futuro utinam ferar, feraris uel ferare, feratur. Et plural. utinam feramur, feramini, ferantur. Subiunctiuo modo tempore præsenti cum ferar, feraris, uel ferare, feratur. Et pluraliter cum feramur, feramini, ferantur. Prætérito imperfecto cum ferrer, ferreris, uel ferrere, ferretur. Et pluraliter cū ferremur, ferremini, ferrentur. Prætérito perfecto cum latus sim, uel fuerim, sis, uel fueris, sit, uel fuerit. Et pluraliter cum lati simus, uel fuerimus, sitis, uel fueritis, sint, uel fuerint. Prætérito plusquam perfecto cū latus essem, uel fuisset, essem, uel fuissetis, esset, uel fuissetis, essent, uel fuissent. Futuro cum latus ero, uel fuerō, eris, uel fueris, erit, uel fuerit. Et pluraliter cum lati erimus, uel fuerimus, eritis, uel fueritis, erint, uel fuerint. Infinitiuo modo tempore præsenti, & prætérito imperfecto ferri. Prætérito perfecto, & plusquam perfecto latum esse, uel fuisse. Futuro latum iri. Quot participia trahuntur ab hoc verbo passiuo? duo. Quæ latus, & ferendus. Latus unde formatur? ab ultimo supino.

Quomodo ? Latum , latu ; addita s , fit latus .
Ferendus unde formatur ? à genitiuo sui præsentis participij . Quomodo ? ferens ferentis , tis indus , fit ferendus .

EDo, es, est : edi, edisti, edit : ede, edat : edere, uel esse, edisse, edendi, edendo, edendum : esum, esu : edens, & esurus .

Indicatiuo modo tempore præsentis Edo , es, est. Et pluraliter edimus, editis, uel estis, edunt. Præterito imperfecto edebam, edebas, edebat. Et pluraliter edebamus, edebatis, edebant. Præterito perfecto edi, edisti, edit . Et pluraliter edimus, edistis, ederunt, uel edere . Præterito plusquam perfecto ederam, ederas, ederat . Et pluraliter ederamus, ederatis, ederant . Futuro edam, edes, edet . Et pluraliter edemus, edetis, edent . Imperatiuo modo tempore præsentis ad secundam , & tertiam personam ede, edet. Et pluraliter edamus, edite, edant . Futuro edito tu, edito ille. Et pluraliter edamus, editote, edunto. Optatiuo modo tempore presentis, & Præterito imperfecto utinam ederem, edereres, ederet. Et pluraliter utinam ederemus, ederetis, ederent. Præterito perfecto, & plusquam perfecto utinam edissem, edisses, edisset. Et pluraliter utinam edissemus, edissetis, edissent . Futuro utinam edam, edas, edat . Et pluraliter utinam edamus, edatis, edant. Subiunctiuo modo tempore presentis cum edam, edas, edat. Et pluraliter cum edamus, edatis, edant, præterito imperfecto cum ederem, edereres, ederet . Et pluraliter cum ederemus, ederetis, ederent . Præterito perfecto cum

ederim

74
derim, ederis, ederit. Et pluraliter est ederimus, ederitis, ederint. Præterito plusquam perfecto cum edissem, edisses, edisset. Et pluraliter cum edissemus, edissetis, edissent. Futuro cum edero, ederis, ederit. Et plural. cum ederimus, ederitis ederint. Infinitiuo modo tempore præsentis, & præterito imperfecto edere, uel esse. Præterito perfecto, & plusquam perfecto edisse. Futuro esum ire, uel esurum esse. Gerundia, uel participalia nomina sunt hæc; edendi, edendo edendum. Supina sunt hæc: esum, esu. Quot participia trahuntur ab hoc verbo neutro? duo. Quæ edens, & esurus. Edens unde formatur? à prima persona præteriti imperfecti indicatiui modi. Quomodo? edebam, bam in ns, fit edens. Esurus unde formatur? ab ultimo supino. Quomodo esum, esu: addita rus, fit esurus.

Verbo impersonali tempore præsentis Editur. Præterito imperfecto edebatur. Præterito perfecto esum est, uel fuit. Præterito plusquam perfecto esum erat, uel fuerat. Futuro edetur. Imperatiuo modo tempore præsentis edatur. Futuro editor. Optatiuo modo tempore præsentis, & præterito imperfecto utinam ederetur. Præterito perfecto, & plusquam perfecto utinam esum esset, uel fuisset. Futuro utinam edatur. Subiunctiuo modo tempore præsentis cum edatur. Præterito imperfecto cum ederetur. Præterito perfecto cum esum sit, uel fuerit. Præterito plusquam perfecto cum esum esset, uel fuisset. Futuro cum esum erit, uel fuerit. Infinitiuo modo tempore præsentis, & præ-

rito imperfecto edi, Præterito perfecto, & plusquam
perfecto esum esse, vel fuisse: Futuro esum iri. 51

EO, is, it, iui, iuisti, iuit, i, eat, ire, iuisse, eundi,
eundo, eundum, itum, ita, iens, & iturus.

Indicatio modo tempore præsentis. Eo, is, it
Et pluraliter imus, itis, eunt, præterito imper-
fecto ibam, ibas, ibat. Et pluraliter ibamus ibatis
ibant. Præterito perfecto iui, iuisti, iuit. Et plura-
liter iuimus, iuistis, iuerunt, vel iuere. Præterito
plusquam perfecto iueram, iueras, iuerat. Et plura-
liter iueramus, iueratis, iuerāt. Futuro ibo, ibis
ibit. Et pluraliter ibimus, ibitis, ibunt. Imp. ra-
tio modo tempore præsentis, ad secundam, & ter-
tiam personam i, eat. Et plural. eamus, ite, eant,
Futuro ito tu, ito ille. Et pluraliter eamus, itote,
eunto. Optatio modo tempore præsentis, &
præterito imperfecto utinam irem, ires, iret. Et
pluraliter utinam iremus, iretis, irent. Præterito
perfecto, & plusquam perfecto utinam iuissem,
iuissem, iuisset. Et pluraliter utinam iuissemus, iuis-
setis, iuisissent. Futuro utinam eam, eas, eat. Et plu-
raliter utinā eamus, eatis, eant. Subiunctiuo mo-
do tempore præsentis cum eam, eas, eat. Et plura-
liter cum eamus, eatis, eant. Præterito imperfecto
cum irem, ires, iret. Et pluraliter cum iremus, ire-
tis, irent. Præterito perfecto cum iuerim, iueris,
iuerit. Et pluraliter cum iuerimus, iueritis, iue-
rint. Præterito plusquam perfecto cum iuissem,
iuissem, iuisset. Et pluraliter cum iuissemus,
iuissetis, iuisissent. Futuro cum iuero, iueris, iuerit.
Et pluraliter cum iuerimus, iueritis, iuerint,

Infini-

Infinitiuo modo tempore praesenti, & praeterito imperfecto ire. Praeterito perfecto, & plusquam perfecto, iuiuisse. Futuro itum ire, uel iturum esse. Gerunda, uel participalia nomina sunt haec eundi, eundo, eundum. Supina sunt haec itum, itu. Quos participia trahuntur ab hoc uerbo neutro? duo. Quae? iens, & iturus. Iens unde formatur? A prima persona Praeteriti imperfecti indicatiui modi. Quomodo? ibam, bam in us fit iens. Iturus unde formatur? ab ultimo supino. Quomodo? itum itu: addita rus, fit iturus.

Verbo impersonali tempore praesenti. Itur. Praeterito imperfecto ibatur. Praeterito perfecto itum est, uel fuit. praeterito plusquam perfecto itum erat, uel fuerat. Futuro ibitur. Imperatiuo modo tempore praesenti eatur. Futuro itor. Optatiuo modo tempore praesenti, & praeterito imperfecto utinam iretur. Praeterito perfecto, & plusquam perfecto utinam itum esset, uel fuisset. Futuro utinam eatur. Subiunctiuo modo tempore praesenti cum eatur. Praeterito imperfecto cum iretur. Praeterito perfecto cum itum sit, uel fuerit. Praeterito plusquam perfecto cum itum esset, uel fuisset. Futuro cum itum erit, uel fuerit. Infinitiuo modo tempore praesenti, & praeterito imperfecto iri. Praeterito perfecto, & plusquam perfecto itum esse, uel fuisse. Futuro itum iri.

GAudeo, gaudes, gaudet, gauisus sum, es, est, gaude, gaudeat, gaudere, gauisum esse, uel fuisse, gaudendi, gaudendo, gaudendum, gauisum, gauisu, gaudens, gauisus, & gauisurus.

Indicatio modo tempore presentis. Gaudeo, gaudes, gaudet. Et pluraliter gaudemus, gaudetis, gaudent. Præterito imperfecto gaudebam, gaudebas, gaudebat. Et pluraliter gaudebamus, gaudebatis, gaudebant. Præterito perfecto gauisus sum, uel fui, es uel fuisti, est, uel fuit. Et pluraliter gauisi sumus, uel fuimus, estis, uel fuistis, sunt fuerunt, uel fuere. Præterito plusquam perfecto gauisus eram, uel fueram, eras, uel fueras, erat, uel fuerat. Et pluraliter gauisi eramus, uel fueramus, eratis, uel fueratis, erant, uel fuerant. Futuro gaudebo, gaudebis, gaudebit. Et pluraliter gaudebimus, gaudebitis, gaudebunt. Imperatio modo tempore presentis ad secundam, & tertiam personam, gaude, gaudeat. Et pluraliter gaudeamus, gaudete, gaudeant. Futuro gaudento tu, gaudento ille. Et pluraliter gaudemus, gaudetote, gaudento. Optatio modo tempore presentis, & Præterito imperfecto utinam gauderem, gauderes, gauderet. Et pluraliter utinam gauderemus, gauderetis, gauderent. Præterito perfecto, & plusquam perfecto utinam gauisus essem, uel fuisset, esses, uel fuisset, esset, uel fuisset. Et pluraliter utinam gauisi essemus, uel fuisset, essetis, uel fuisset, essent, uel fuisset. Futuro utinam gaudeam, gaudeas, gaudeat. Et pluraliter utinam gaudeamus, gaudeatis, gaudeant. Subiunctiuo modo tempore presentis cum gaudeam, gaudeas, gaudeat. Et pluraliter cum gaudeamus, gaudeatis, gaudeant. Præterito imperfecto cum gauderem, gauderes, gauderet. Et pluraliter cum gauderemus, gauderetis, gauderent. Præterito perfecto

cum gauisus sim, vel fuerim, sis, vel fueris, sit, vel fuerit. Et plural. cum gauisi simus, vel fuerimus, sitis, vel fueritis, sint, vel fuerint. Præterito plusquam perfecto. cum gauisus essem, vel fuisssem, effus, vel fuisses, esset, vel fuisset. Et plural. cum gauisi essemus, vel fuisssemus, essetis, vel fuissetis, essent, vel fuissent. Futuro cū gauisus ero, vel fuero, eris, vel fueris, erit, vel fuerit. Et pluraliter cum gauiserimus, vel fuerimus, eritis, vel fueritis, erint, vel fuerint. Infinitiuo modo tempore presenti, & præterito imperfecto gaudere. Præterito perfecto, & plusquam perfecto gauisum esse, vel fuisse. Futuro gauisum iri, vel gauisurum esse. Gerundia, vel participalia nomina sunt hæc gaudendi, gaudendo, gaudendum. Supina sunt hæc Gauisum, gauisu. Quot participia trahuntur ab hoc verbo neutro passiuo? tria. Quæ gaudens, gauisus, & gauisurus. Gaudēs unde formatur? a prima persona præteriti imperfecti indicatini modi: Quomodo? Gaudebam? bam in ens fit gaudens. Gauisus unde formatur? ab ultimo supino. Quomodo? Gauisum Gauisu; addita s; in gauisus. Gauisurus unde formatur? ab ultimo supino. Quomodo? Gauisum Gauisu, addita rus; sit gauisurus.

F Io, sis, sit, factus sum, es, est, si, fiet, fieri, factum esse, vel fuisse, faciendis, faciēdo, faciendum; factum; factu: factus. faciendus.

Indicatio modo tempore presenti. Fio, sis, sit. Et plural. fimus, fitis, fiunt. Præterito imperfecto fiebam, fiebas, fiebat. Et plural. fiebamus, fiebatis, fiebant. Præterito perfecto factus sum,

vel fui, es, vel fuisti, est, vel fuit. Et plur. facti sumus, vel fuimus, estis, vel fuistis, sunt fuerunt, vel fuere. Præter. plusquã perfectò factus eram, vel fueram, eras, vel fueras, erat, vel fuerat. Et plur. facti eramus, vel fueramus, eratis, vel fueratis, erant, vel fuerant. Futuro fiam, fies, fiet. Et plur. fiemus fietis, fient. Imperat. modo tẽpore præsentis ad secundam, & tertiam personam si, fiat. Et pluraliter fiamus, fiatis, fiant. Futuro fito tu, fito ille. Et plur. fiamus, fitote, fiunto. Optatiuo modo tempore præsentis, & præterito imperfecto vtinam fierem, fieres, fieret. Et plur. vtinam fieremus, fieretis, fierent. Præterito perfectò, & plusquam perfectò vtinã factus essem, vel fuissem, esses, vel fuisses, esset, vel fuisset. Et plur. vtinam facti essemus, vel fuissemus, essetis, vel fuissetis, essent, vel fuissent. Futuro vtinam fiam, fias, fiat. Et plur. vtinam fiamus, fiatis, fiant. Subiunctiuo modo tempore præsentis cum fiam, fias, fiat. Et plur. cũ fiamus, fiatis, fiant. Præterito imperfecto cum fierem, fieres, fieret. Et plur. cum fieremus, fieretis, fierent. Præterito perfectò cum factus sim, vel fuerim, sis, vel fueris, sit, vel fuerit. Et plur. cum facti simus, vel fuerimus, sitis, vel fueritis, sint, vel fuerint. Præterito plusquam perfectò cum factus essem, vel fuissem, esses, vel fuisses, esset, vel fuisset. Et plur. cũ facti essemus, vel fuissemus, essetis, vel fuissetis, essent, vel fuissent. Fut. cum factus ero, vel fuerò, eris, vel fueris, erit, vel fuerit. Et plur. cũ facti erimus, vel fuerimus, eritis, vel fueritis, erint, vel fuerint. Infnit. modo tẽpore præsentis, & præter.

imperfecto fieri. Præterito perfecto, & plusquam
perfecto factū esse, vel fuisse. Futuro factū iri. Ge-
rundia, vel participalia nomina ab eius actiuo sūt
hec faciendi, faciēdo, faciendū. Sup. sunt hæc factū
factu. Quot partic. trahūtur ab hoc verbo neutro
passiuo? duo. Quæ factus, & faciēdus. Factus vnde
formatur? ab vlt. iup. Quo? factū: factu addita s fit
factus. Faciēdus vnde formatur? a gēto sui præsetis
partic. Quo? faciēs, faciētis, tis in dus, fit faciēdus.

Indicatio modo tempore præsentis, & præteri-
to imperfecto caret. Præterito perfecto me-
mini, meministi, meminuit. Et pluraliter memini-
mus, meministis, meminuerunt, vel meminere.
Præterito plusquam perfecto memineram, me-
mineras, meminerat. E plur. memineramus, me-
mineratis, meminuerant. Futuro caret, sed pro eo
vtimur fore subiunctiu. Imperat. modo tēpore
præsentis caret. Futuro memento. Et plur. memē-
tote. Optatio modo tempore præsentis, & præte-
rito imperfecto caret. Præter. perfecto, & plus-
quam perf. vtinā meminissem, meminisses, memi-
nisset. Et plur. vtinā meminissemus, meminissetis,
meminissent. Futuro caret. Subiunctiuo modo
tempore præsentis, & præterito imperfecto caret.
Præterito perfecto cum meminærim, memineras,
meminerit. Et pluraliter cum meminærimus, memi-
neritis, meminuerint. Præterito plusquam per-
fecto cum meminissem, meminisses, meminisset.
Et pluraliter cum meminissemus, meminissetis,
meminissent. Futuro cum meminero, memine-
ris, meminerit. Et pluraliter cum meminærimus,

memineritis, meminerint. In finit. modo tempore
præsenti, & præterito imperfecto caret. Præterito
perfecto, & plusquâ perfecto meminisse. Futuro
caret. Gerundijs, Supinis, & Participijs caret.

Sic Declinantur, Odi, Noui, Cœpi, in quibus
tempora, quæ inueniuntur, vsurpantur pro
his, in vsu non sunt.

Verbo impersonali tempore præsentis Opor-
tet. Præterito imperfecto oportebat. Præ-
terito perfecto oportuit. Præterito plusquâ per-
fecto oportuerat. Futuro oportebit. Imperatiuo
modo tempore præsentis oporteat. Futuro caret.
Optatiuo modo tempore præsentis, & præterito
imperfecto utinam oporteret. Præt. perfecto, &
plusquâ perfecto utinâ oportuisset. Futuro utinâ
oporteat. Subiunctiuo modo tempore præsentis nū
oporteat, Præt. imperfecto cum oporteret. Præ-
terito perfecto cū oportuerit. Præterito plusquâ
perfecto cū oportuisset. Futuro cum oportuerit.
Infinitiuo modo tempore præsentis, & præterito
imperfecto oportere. Præterito perfecto, & plus-
quam perfecto oportuisse. Ceteris caret.

Legens, quæ pars est participium est. Quare
est participium. Quia partem capit nominis
partemque verbi. Recipit enim à nomine gene-
ra, & casus; à verbo autem tempora, & significa-
tiones: ab utroque numerum, & figuram. Parti-
cipio quot accidunt sex. Quæ Genus, Casus, Tē-
pus, Significatio, Numerus, & Figura. Cuius
generis: Masculini. Quare est quia sic est illud, cui
casus, Cuius casus est nominatiuus. Quare est qui

in tali casu declinando reperitur. Cuius temporis
præsens, & præteriti imperfecti. Quare? quia
omne participium desinens in ans, vel in ens præ-
sentis, & præteriti imperfecti tēporis, est. Cuius
tēporis? præteriti perfecti, & plusquam perfecti.
Quare? quia omne participium desinens in tus,
sus, vel in xus, & vnum in vs, quod est mortuus
præteriti perfecti, & plusquam perfecti temporis
est. Cuius temporis? futuri. Quare quia omne
participiū desinens in rus, vel in dus futuri tem-
poris est. Cuius significationis? actiue. Quare?
quia ab actiuo venit. Quod est illud: lego, legis
inde venit hic, & hæc, & hoc legens. Cuius si-
gnificationis? passiue. Quare quia à passiuo ver-
bo venit. Quod est; illud, legor, legeris: inde ve-
nit lectus, lecta, lectum. Cuius significationis?
neutralis: Quare? quia à verbo neutro venit.
Quod est illud; eo is: inde venit hic, & hæc, &
hoc iens. Cuius significationis? neutralis passiue.
Quare? quia à neutro passiuo verbo venit. Quod
est illud: gaudeo: gaudes: inde venit hic, & hæc,
& hoc gaudens. Cuius significationis? commu-
nis. Quare quia à communi verbo venit, quod
est illud, largior, largiris: inde venit hic, & hæc,
& hoc largiens. Cuius significationis, deponen-
tis. Quare quia à deponenti verbo venit quod
est illud sequor, sequeris: inde venit sequens.
Cuius numeri singularis. Quare? Quia singula-
riter profertur. Cuius numeri pluralis. Quare?
quia pluraliter profertur. Cuius figuræ simplicis.
Quare quia simpliciter profertur. Cuius figuræ de-

composita. Quare? quia non per se componitur:
sed à composito verbo deriuatur, quod est illud;
perlego, perlegis, inde venit perlegens.

Cuius declinationis? Tertiar. Quare? quia
eius genitiuus singularis in is correptum de-
finit, vt legens, legentis: Et sic cætera in ans, vel
in ens. Aliæ vero sunt primæ, & secundæ, quia
eorum genitiuus singularis definit in i, & in æ
diphthongus, & in i: vt lecti, lectæ, lecti.

Nominatiuo hic, & hæc, & hoc legens. Ge-
nitiuo huius legentis. Datiuo huic legenti.
Accusatiuo hunc, & hanc legentem, & hoc le-
gens. Vocatiuo ò legens. Ablatiuo ab hoc, &
ab hac, & ab hoc legente, vel legenti. Et plura-
liter nominatiuo hi, & hæ legentes, & hæc legen-
tia. Genitiuo horum, & harum, & horum legen-
tium, vel legentum. Datiuo his legentibus. Ac-
cusatiuo hos, & has legentes, vel legenteis, &
& hæc legentia. Vocatiuo ò legentes, & ò legen-
tia. Ablatiuo ab his legentibus.

Nominatiuo lectus, lecta, lectum. Genitiuo
lecti, lectæ, lecti. Datiuo lecto, lectæ, lecto.
Accusatiuo lectum, lectam, lectum. Vocatiuo ò
lecto, ò lecta, ò lectum. Ablatiuo à lecto, à lecta,
à lecto. Et pluraliter nominatiuo lecti, lectæ, lecta.
Genitiuo lectorum, lectarum, lectorum. Datiuo
lectis. Accusatiuo lectos, lectas, lecta. Vocatiuo
ò lecti, ò lectæ, ò lecta. Ablatiuo à lectis.

Nominatiuo lecturus, lectura, lecturum. Ge-
nitiuo lecturi, lecturæ, lecturi. Datiuo le-
cturo, lecturæ, lecturo. Accusatiuo lecturum, lectu-
ram,

79
ram; lecturam. Vocatiuo ò lecturæ, ò lectura, ò
lecturum. Ablatiuo à lecturo, à lectura à lecturo.
Et pluraliter nominatiuo lecturi, lecturæ, lecturi.
Genitiuo lecturorum, lecturarum, lecturorum.
Datiuo lecturis. Accusatiuo lecturos, lecturas,
lectura. Vocatiuo ò lecturi, ò lecturæ, ò lectura.
Ablatiuo ab his lecturis.

Nominatiuo legendus, legenda, legendum,
Genitiuo legendi, legendæ, legendi. Datiuo
legendo, legendæ, legendo. Accusatiuo legendum,
legendam, legendum. Vocatiuo ò legendæ, ò le-
genda, ò legendum. Ablatiuo à legendo, à legen-
da, à legendo. Et pluraliter nominatiuo legendi,
legendæ, legenda. Genitiuo legendorum, legen-
darum, legendorum. Datiuo legendis. Accusa-
tiuo legendos, legendas, legenda. Vocatiuo ò le-
gendi, ò legendæ, ò legenda. Ablatiuo à legendis.

EGO, quæ pars est? Pronomen est. Quare
est pronomen? Quia ponitur loco proprii
nominis, & certam significat personam. Pro-
nomini quot accidunt? Sex. Quæ? Species, Ge-
nus, Numerus, Figura, Persona, & Casus. Cuius
speciei? Primitiue. Quare? quia à nullo deri-
natur. Cuius speciei? Deriuatiue. Vnde deri-
uatur? à genitiuo mei, deriuatur meus. Cuius
generis? Masculini. Quare? quia sic est illud, cui
adhæret. Cuius numeri singularis. Quare?
quia singulariter profertur. Cuius numeri?
pluralis. Quare? quia pluraliter profertur.
Cuius figuræ? Simplicis. Quare? quia sim-
pliciter profertur. Cuius figuræ? compositæ.

Quomodo componitur? ex is, & dem, componitur idem; ex ego, & met, componitur egomet. Cuius personæ primæ. Quare quia omnia nomina, & pronomina sunt tertiarum personarum, exceptis ego, quod est primæ, & tu secundæ, & vocatiuis casibus, qui sunt semper personæ secundæ. Cuius casus nominatiui. Quare quia in tali casu declinando reperitur.

Cuius modi pronominis? primi. Quare quia eius genitiuus singularis in i, vel in is, & datus in i, naturaliter desinit, vt ego mei, vel mis, mihi, tu, tui, vel tis, tibi, sui, sibi, quod non facit, sis causa differentia, sis verbi, & continentur in hoc modo tria pronomina: scilicet ego, tu, sui, quæ sunt generis omnis per omnes suos casus.

Nominatiuo ego. Genitiuo mei, vel mis. Datus mihi. Accusatiuo me. Ablatiuo à me. Et pluraliter nominatiuo nos. Genitiuo nostrum, vel nostri. Datus nobis. Accusatiuo nos. Ablatiuo à nobis.

Nominatiuo tu. Genitiuo tui, vel tis. Datus tibi. Accusatiuo te. Vocatiuo ò tu. Ablatiuo à te. Et pluraliter nominatiuo vos. Genitiuo vestrum, vel vestri. Datus vobis. Accusatiuo vos. Vocatiuo ò vos. Ablatiuo à vobis.

Genitiuo sui. Datus sibi. Accusatiuo se. Ablatiuo à se. Et pluraliter Genitiuo sui. Datus sibi. Accusatiuo se. Ablatiuo à se.

Cuius modi pronominis? secundi. Quare quia eius genitiuus singularis in ius, & datus in i, naturaliter desinit, vt ille, illius, illi, ipse, ipsas, ipsi,

ipsi, iste, istius, isti, is, eius, ei, hic: huius: huic quod non deberet facere hui assumpsit sibi causa differentia hui interiectioni. Et declinantur hoc modo octo nomina cum suis compositis, scilicet, vnus, totus, solus, ullus, alius, alter, uter, quis, uel qui: quorum tria habent uocatiuum casum, scilicet vnus, totus, solus: quæ faciunt, ò une, ò tote, ò sole.

Nominatiuo ille, illa, illud. Genitiuo illius. Datiuo illi. Accusatiuo illum, illam, illud. Ablatiuo ab illo, ab illa, ab illo. Et pluraliter nominatiuo illi, ille, illa. Genitiuo illorum, illarum, illorum. Datiuo illis. Accusatiuo illos, illas, illa. Ablatiuo ab illis.

Nominatiuo ipse, ipsa, ipsum. Genitiuo ipsius. Datiuo ipsi. Accusatiuo ipsum, ipsam, ipsum. Ablatiuo ab ipso, ab ipsa, ab ipso. Et pluraliter nominatiuo ipsi, ipsæ, ipsa. Genitiuo ipsorum, ipsarum, ipsorum. Datiuo ipsis. Accusatiuo ipsos, ipsas, ipsa. Ablatiuo ab ipsis.

Nominatiuo iste, ista, istud. Genitiuo istius. Datiuo isti. Accusatiuo istum, istam, istud. Ablatiuo ab isto, ab ista, ab isto. Et pluraliter nominatiuo isti, istæ, ista. Genitiuo istorum, istarum, istorum. Datiuo istis. Accusatiuo istos, istas, ista. Ablatiuo ab istis.

Nominatiuo hic, hæc, hoc. Genitiuo huius. Datiuo huic. Accusatiuo hunc, hanc, hoc. Ablatiuo ab hoc, & ab hac, & ab hoc. Et pluraliter nominatiuo hi, hæ, hæc. Genitiuo horum, harum, horum. Datiuo his. Accusatiuo

hos, has, hæc. Ablatiuo ab his.

Nominatiuo is, ea, id. Genitiuo eius. Datiuo ei. Accusatiuo eum, eam, id. Ablatiuo ab eo, ab ea, ab eo. Et pluraliter nominatiuo ij, eæ, ea. Genitiuo eorum, earum, eorum. Datiuo ijs, vel eis. Accusatiuo eos, eas, ea. Ablatiuo ab ijs, vel ab eis.

Nominatiuo vnus, vna, vnum. Genitiuo vnus. Datiuo vni. Accusatiuo vnum, vnã, vnum. Vocatiuo ò vnè, ò vna, ò vnum. Ablatiuo ab vno, ab vna, ab vno.

Nominatiuo quis, vel qui, quæ, quod, vel quid. Genitiuo cuius. Datiuo cui. Accusatiuo quem, quam, quod, vel quid. Ablatiuo à quo, vel à qui, à qua, vel à qui, à quo, vel à qui. Et pluraliter nominatiuo qui, quæ, quæ. Genitiuo quorum, quarum, quorum. Datiuo queis, vel quibus. Accusatiuo quos, quas, quæ. Ablatiuo à queis, vel à quibus.

Cuius modi pronominis? Tertij. Quare? quia tertius modus pronominis est, qui per omnia sequitur declinationem mobilium nominum primæ, & secundæ declinationis.

Nominatiuo meus, mea, meum. Genitiuo mei, meæ, mei. Datiuo meo, meæ, meo. Accusatiuo meum, meam, meum. Vocatiuo ò mi, ò mea, ò meum. Ablatiuo à meo, à mea, à meo. Et pluraliter nominatiuo mei, meæ, mea. Genitiuo meorum, mearum, meorum. Datiuo meis. Accusatiuo meos, meas, mea. Vocatiuo ò mei, ò meæ, ò mea. Ablatiuo à meis.

Nomi-

Nominatio tuus tua tuum. Genitio tui tuę
tui. Datio tuo tuę tuo. Accusatio tuum
tuam tuum. Ablatio à tuo à tua à tuo. Et plura-
liter nominatio tui tuę tua . Genitio tuorum
tuarum tuorum . Datio tuis . Accusatio tuos
tuas tua . Ablatio à tuis .

Nominatio suus sua suum. Genitio sui suę
sui . Datio suo suę suo . Accusatio suum
suam suum. Ablatio à suo à sua à suo . Et plura-
liter nominatio sui suę sua . Genitio suorum
suarum suorum . Datio suis . Accusatio suos
suas sua . Ablatio à suis .

Nominatio noster nostra nostrum . Geniti-
uo nostri nostrę nostri . Datio nostro no-
strę nostro. Accusatio nostrum nostrā nostrum.
Vocatio ò noster ò nostra ò nostrum . Ablatio
à nostro à nostra à nostro . Et pluraliter nomi-
natio nostri nostrę nostra . Genitio nostrorū no-
strarum nostrorum . Datio nostris . Accusatio
nostros nostras nostra . Vocatio ò nostri ò no-
strę ò nostra . Ablatio à nostris .

Nominatio vester vestra vestrum. Genitio
vestri vestre vestri. Datio vestro vestre ve-
stro . Accusatio vestrum vestram vestrum. Ab-
latio à vestro à vestra à vestro. Et pluraliter nomi-
natio vestri vestre vestra . Genitio vestrorum
vestrarum vestrorum . Datio vestris . Accusati-
uo vestros vestras vestra . Ablatio à vestris .

Cuius modi pronominis à quarti. Quare? quia
quartus modus pronominis est, qui per om-
nia sequitur declinationem mobilium nominum

tertiæ declinationis : vt nostras , nostratis , & vestras , vestratis .

Nominatiuo hic , & hæc nostras , & hoc nostrate . Genitiuo huius nostratis . Datiuo huic nostrati . Accusatiuo hunc , & hanc nostratem , & hoc nostrate . Vocatiuo ò nostras , & ò nostrate . Ablatiuo ab hoc , & ab hac , & ab hoc nostrate , vel nostrati . Et pluraliter nominatiuo hi , & hæc nostrates , & hæc nostratia . Genitiuo horum , & harum , & horum nostratium . Datiuo his nostratibus . Accusatiuo hos , & has nostrates , & hæc nostratia . Vocatiuo ò nostrates , & ò nostratia . Ablatiuo ab his nostratibus .

Nominatiuo hic , & hæc uestras , & hoc uestrate . Genitiuo huius vestratis . Datiuo huic uestrati . Accusatiuo hunc , & hanc uestratem & hoc uestrate . Ablatiuo ab hoc , & ab hac , & ab hoc uestrate , uel uestrati . Et pluraliter nominatiuo hi , & hæc uestrates , & hæc uestratia . Genitiuo horum , & harum , & horum uestratium . Datiuo his uestratibus . Accusatiuo hos , & has uestrates , & hæc uestratia . Ablatiuo ab his uestratibus ,

Quot sunt pronomina , de quibus nulla est dubitatio apud Latinos ? quindecim . Quæ ? Octo primitiua , & septem deriuatiua . Primitiua sunt illa , ego , tu , sui , ille , ipse , iste , hic , & his . Deriuatiua sunt ista , meus , tuus , suus , noster , & uester , nostras , & vestras .

AD , quæ pars est ? Præpositio est . Quare est præpositio ? quia præponitur alijs partibus orationis per appositionem , vel per compositionem

nem. Per appositionem, idest per regimen casus: vt per tela, per hostes; per compositionem, idest quando componitur: vt indoctus. Præpositioni quot accidunt? vnum. Quod? casus tantum. Quot casus? duo. Qui? accusatiuus, & Ablatiuus. Ad cui casui seruit? Accusatiuo. Da præpositiones seruientes accusatiuo casui. Ad apud ante versus aduersum, vel aduersus, cis citra, circum, circa, contra, erga, extra, inter, intra, infra, iuxta, ob, ponè, per, propè, popter, secundum, post, trans, vltra, Præter, supra, circiter, vsque, secus, penes. Ab cui casui seruit? Ablatiuo. Da præpositiones seruientes ablatiuo casui. A, ab, abs, cum, coram, clam, de, e, ex, pro, præ, palam, sine, absque, tenus. In cui casui seruit? vtrique. Da Præpositiones seruientes vtrique casui. In, sub, super, & subter. Quot sunt præpositiones, quæ non inueniuntur nisi in compositione? sex. Quæ? Di, dis, re, se, an, con.

NVnc, quæ pars est? aduerbium est. Quare est aduerbium? quia stat iuxta verbum, & semper nititur verbo. Aduerbio quot accidunt? tria. Quæ? Species, Significatio, & Figura. Cuius speciei? primitiuæ. Quare? quia à nullo deriuatur. Cuius speciei? deriuatitæ. Vnde deriuatur? à clam, deriuatur clanculum. Cuius significationis? temporis. Da temporis. Hodie, heri, nunc, nuper, cras, aliquando, olim, tunc, quondam, iam, semper, mane, modo, & dum. Da loci. Hic, vel ibi; illuc, vel inde, intro, foras, intus, vel foris. Da negandi. Non, nihil, nec, neque, haud

haud, minimè, nequaquam. Da qualitatis. Benè,
 malè, doctè, pulchrè, fortiter, suauiter, & libenter.
 Da quantitatis. Multum, parum, modicum, mi-
 nimum, maximè, & satis. Da comparandi. Magis,
 minus, plus, tam, & quam. Da ordinandi. inde,
 deinde, deinceps, continuò, protinus, interea,
 & propterea. Da discretiui. Secus, seorsum, sepa-
 ratim, secretò, sigillatim, trifariam, multifariam.
 Da remissiui. Vix, paulatim, pedetentim. ferè, &
 fermè. Da affirmandi. Profecto, quippe, videli-
 cet, quidem, quindi. Da intentiui. Valde, pror-
 sus, nimium, penitus, & omnino. Da numeri.
 Semel, bis, ter, quater, millies, toties, & quoties.
 Da iurandi. Aedepol, castor, hercle, & medius, fi-
 dius. Da interrogandi. Nunquid? cur? quare?
 quamobrem? Da personalis. Meatim, tuatim,
 suatim, nostratim, & vestratim. Da dubitandi.
 Forfan, forsitan, fortassis, & fortasse. Da similitu-
 dinis. Quasi, ceu, sic, sicut, sicuti, velut, veluti, vt,
 vti, & ita. Da prohibendi. Ne. Da optandi, vti-
 nam, etsi. Da vocandi. Heus, ò. Da hortandi.
 Eia, age, agite. Da euentus. Fortè, fortuitò.
 Da congregandi. simul, vna pariter. Da demo-
 strandi. En, ecce. Da diminutiui. Clanculum,
 bellè. Da eligendi. Potius, imò, magis. Da su-
 perlatiui. Maximè, doctissimè.

E Heu, quæ pars est? interiectio est. Quare est
 interiectio? Quia interiacet alijs partibus
 orationis, Interiectioni quot accidunt? Vnum.
 Quid? significatio tantum. Cuius significationis,
 Dolentis. Da dolentis, Eheu, heu, vel hei. Da

admi

admirantis. Papè. Da indicantis. Racha. Da
deridentis. Vah. Da expauescentis. At, at. Da
gaudentis. Euax.

ET quæ pars est. Coniunctio est. Quare est
coniunctio. Quia coniungit cæteras partes
orationis. Coniunctioni quot accidunt? Tria.
Quæ? Species, Figura, & Ordo. Cuius speciei?
Copulatiuæ. Copulatiua est, quæ copulat tam sen-
sum, quam uerba: ut, & atque, ac, at, ast, quidem,
quoque, sed, autem, uerò, continuatiua est, quæ
causa continuationis demonstrat ordinem rerum
in consequentia cum dubitatione, ut si stetit, dor-
mit, & si ambulat mouetur. Subcontinuatiua est
quæ causam subcontinuationis ostendit, conse-
quenter, sine aliqua dubitatione cum rerum es-
sentia: ut quando Sol est super terra, dies est: &
si ambulat, mouetur. Adiunctiua est, quæ adiungi-
tur uerbis subiunctiuis propriè cum dubitatione,
ut si ueneris, faciam, & ut prosi tibi facio. Causa-
lis propriè est, quæ adiuncta uerbo indicatiuo si-
gnificat causam antecedentem cum effectu: ut
doctus sum, nam legi. Approbatiua est, quæ ap-
probat rem, idest affirmat: ut equidem merui.
nec deprecor. Distributiua est, quæ diuersis diuer-
sa distribuitur: ut ego lego, tu uero dormis. Ad-
uersatiua est, quæ aduersum conueniendi signifi-
cat; ut tamen, quamquam, quamuis, si, etsi, ut
etsi ego multo tempore seruiui tibi, tu tamen ha-
bes me odio. Disiunctiua est, quæ quamuis uoces,
coniungat, sensum tamen disiungit, alteram
quidem rem esse, & alteram non esse significat, ut

aut

aut est dies, aut est nox, uel est sanus, uel est æger. Subdifiunctiua est, quæ quamuis uoces difiunctiuarum habet utrinque tamen esse significat: ut autem, uel in diuerso tempore: ut Alexander, siue Patris rapuit Helenam: idest Alexander, qui, & Patris dicitur. Iste toto die legit, uel scribit, sed in diuersis horis. Discretiua, uel lectiua est, quæ de duobus præpositis unum eligere, & alterum refutare ostendit, ut diues malo esse quam pauper. idest diues uolo esse, non pauper. Collectiua, uel rationalis, uel illatiua est, quæ collègit supradicta cum ratione, uel infertur alijs præpositis, ut ergo, igitur, itaque: ut solus Cicero Catilinam sua sapientia domuit, solus igitur Cicero patriam seruauit. Dubitatiua est, quæ dubitationem significat, ut, an, ne. Diminutiua est, quæ diminutionem significat, ut si non potes mihi dare bisā-tium saltem mutua denarium. Abnegatiua est, quæ adiuncta uerbo aliquid posse fieri ostendit. nisi aliquo impedimento impediatur: ut comederem, si haberem. Gaudeat Priamus si audeat. Complectiua est, quæ causa ornatus, uel meri, nulla significationis necessitate ponitur: ut si dicam Aeneas quidem fuit pius. Vlysses uerò astutus. Quot sunt ordines constitutionum? tres. Qui? Præpositiuius, Subiunctiuius, & Communis. Cuius ordinis? Præpositiui. Quare? quia semper præponitur in ordine orationis. Cuius ordinis? Subiunctiui. Quare? quia semper subiungitur in ordine orationis. Cuius ordinis? Cōmunis. quare? quia potest præponi, & supponi in ordine oratio-

orationis. Quot sunt coniunctiones præpositiui ordinis? quindecim. Quæ? at, ast, aut, ac, uel, nec, neque, si, quin, quatenus, si, seu, ni, nisi, sed. Quot sunt coniunctiones subiunctiui ordinis, septem. Quæ? que, ue, ne, quidem, quoque, autem, uerò; At ex his tres sunt encliticæ, idest inclinatiuæ, eò quod inclinât accentum præcedentis syllabæ ad se, ut dixitque, legisne, communiterue. Aliæ uerò omnes sunt communes, quia possunt præponi; & supponi in ordine orationis.

Quid est nomen? Nomen est pars orationis declinabilis, per quam fit nominatio significans substantiam, & qualitatem propriam, uel communem cuius casu. Quid est proprium nominis? Proprium nominis est significare substantiã, & qualitatem propriam, uel communem. Vnde dicitur nomen à noto, notas, uel, à notamine, eò quod per ipsum notemus uniuscuiusque substantiam, & qualitatem.

Quid est uerbū? Verbum est pars orationis declinabilis cum modis, & temporibus, significatiua agendi, uel patiendi. Quid est proprium uerbi? Proprium est significare actionem, uel passionem siue utrūque cum temporibus, & modis. Vnde dicitur Verbum, à uerbero, uerberas, uel à uerberatu aeris, eò quod quamuis cõueniat omnibus partibus orationis, huic tamen parti attribuitur quasi per excellentiã, quia frequentius eo utimur in omni perfecta oratione.

Quid est Participiū? participiū est pars orationis declinabilis; quæ pro uerbo ponitur; & ex

& ex eo naturaliter deriuatur, genus, & casū habens ad similitudinem nominis, & alia accidentia verbi absque discretionē personarum, modorum. Quid est Proprium participij? proprium participij est pro verbo poni, & ex eo naturaliter deriuari. Vnde dicitur participium: ex parte. & capio, capis: quia partem capit nominis partemque verbi.

Quid est pronomen? pronomen est pars orationis declinabilis: quæ pro proprio nomine ponitur, & certam significat personam. Quid est proprium pronominis? proprium pronominis est pro nomine poni, & certam significare personam. Vnde dicitur pronomen? ex pro, & nomine, quia ponitur loco proprii nominis, & certam significat personam.

Quid est præpositio? præpositio est pars orationis indeclinabilis præpositiua aliarum partium orationis. Quid est proprium præpositionis? proprium præpositionis est separatim causalibus dictionis præponi: vt de grege apud amicum, coniunctim per compositionem, tam cum habentibus casum, quam cum non habentibus, cum habentibus casum, vt iniustus, cum non habentibus casum, vt perlego. Vnde dicitur præpositio? à præpono, præponis, quia præponitur alijs partibus orationis in oratione.

Quid est aduerbium? Aduerbium est pars orationis indeclinabilis, cuius significatio verbi adijcitur: hoc enim faciunt aduerbia iuncta verbis, quod faciunt nomina adiectiua iuncta
subiun-

subiunctiuis nominibus : vt felix homo feliciter
viuit . Quid est proprium aduerbij . Proprium
aduerbij est iuxta verbum poni , nec sine eo per-
fectam significationem habere potest . Vnde di-
citur aduerbium ? ex ad, & verbo : quia stat iuxta
verbum , & semper nititur verbo .

Quid est interiectio ? interiectio est pars ora-
tionis indeclinabilis , quæ interiacet alijs
partibus orationis in oratione . Quid est propriū
interiectionis ? Proprium interiectionis est inter-
iacere alijs partibus orationis in oratione . Vnde
dicitur interiectio ? ab interiacendo ? quia inter-
iacet alijs partibus orationis in oratione .

Quid est coniunctio ? Coniunctio est pars
orationis indeclinabilis aliarum partium
orationis coniunctiua . Quid est proprium co-
niunctionis ? Proprium coniunctionis est coniun-
gere duo diuersa nomina , vel verba , vel partici-
pia , vel pronomina , vel aduerbia , vel quascun-
que causales dictiones . Vnde dicitur coniunctio ,
& coniungo , coniungis : quia coniungit cæteras
partes orationis in oratione .

EX DICTIS BERNARDI

I mihi sint vires, & prædia magna:
quid inde?
Auri sint species argenti massa:
quid inde?
Si mihi sint nati de regia stirpe:
quid inde?
Longus seruatorum mihi seruiat ordo:
quid inde?
Si doceam socios in qualibet arte:
quid inde?
Et rota fortunæ me tollat ad astra:
quid inde?
Si felix annis regnauero mille:
quid inde?
Tā cito prætereunt hæc omnia:
quod nihil inde?
Seruiat ergo Deo quisque:
quoniam fati inde?

VERBA AVREA

86

CATONIS

34-5-A-17
Ad rectè viuendum.

2

CVM ego Cato animaduertentem, quã plurimos homines grauitè errare in via morum, succurrendum, & consulendum opinioni eorum fore existimaui maximè, vt gloriôsè uiuerent, & honorem contingerent. Nunc fili carissimè docebo te quo pacto mores tui animi componas. Igitur præcepta mea legito, ita, vt intelligas. Legere enim, & non intelligere negligere est. Ita que Deo supplica. feris antequã voceris. Parentes ama. Beneficij accepti memor Cognatos Cole. esto. Datum serua. Pauca in conuiuio loquere. Foro pare. Iracundiam tempera. Magistrum metue. Miserum noli irridere. Coniugem ama. Parentes patienter viuere. Cum bonis ambula. Parentes patienter viuere. Ad consiliu ne accesse.

nomi-

Minorem te ne contem-	Blandus esto .
pseris .	Noli irasci ab re .
Quod satis est dormi ,	Neminem irriferis .
Verecundiam serua .	Indicio adesto .
Rem tuam custodi .	Familiam cura .
Diligentiam adhibe .	Mutuuum da .
Saluta libenter .	Cui des videto .
Cede locum maiori .	Rado conuiuare .
Ad prætorium stato ,	Iusiurandum serua .
Vtere virtute .	Vino te tempera .
Tute consule .	Pugna pro patria .
Troco laude .	Nil temerè credideris .
Aleas fuge .	Meretrices fuge .
Bonis benefacito .	Lege libros .
Maiedicus ne esto ,	Quæ legeris memento .
Existimationem retine .	Liberos erudi .
Nil arbitrio virium fe-	Neminem iudica .
ceris .	Alienum noli concupi-
Patere legem quam tu	scere .
ipse tuleris .	Illud stude agere , quod
Nil mentiri .	bonum est .
Aequum iudica .	Libenter ferto amorem .

I Deus est animus nobis , vt carmina dicunt .

S Hic tibi præcipuè sit pura mente colendus .

Plus vigila semper , nec somno deditus esto .

Nam diuturna quies vitijs alimenta ministrat .

Virtutem primam esse puto compescere linguã .

Proximus ille Deo est , qui scit ratione tacere .

Sperne repugnando tibi tu contrarius esse ,

Conueniet nulli , qui secum desidet ipse ,

Si vitam inspicias hominum si denique mores ,

Cum culpas alios , nemo sine crimine viuít .

Quæ nocitura tenes , quamuis sint cara relinque ,

Vtilitas opibus præponi tempore debet .

Constans , & lenis , ceu rex expostulat esto :

Téporibus mores sapiens , sine crimine mutat .

Nil temere vxori ; de seruis crede quærenti :

Sæpe enim mulier , quem coniux diligit , odit .

Cum moneas aliquem , nec se velit ipse moneri ,

Si tibi sit cura , noli desistere cœptis .

Contra verbosos noli contendere verbis ,

Sermo datur cunctis animi sapientia paucis .

Dilige sic alios , vt sit tibi carus amicus ,

Sic bonus esto bonis , ne te mala dâna sequâtur

Rumores fuge , ne incipias nouus auctor haberi ,

Nam nulli tacuisse nocet , nocet esse locutum .

Rem tibi promissam , certam promittere noli :

Rara fides ideo est , quia multi multa loquûtur

Cum te quis laudat , iudex tuus esse memento ,

Plus alijs de te , quem tu tibi , credere noli ,

Officium alterius multis narrare memento ,

Atque

Atque illis cum tu benefeceris ipse fileto .
Multorum cum facta senex , & dicta recenses ,
Fac tibi succurrant , iuuenis , quæ feceris ipse .
Ne cures , si quis tacito sermone loquatur ,
Conscijs ipse sibi , de se putat omnia dici .
Cum fueris fælix quæ sunt aduersa caueto .
Non eodem cursu respondent vltima primis .
Cum dubia , & fragilis , sit nobis uita tributa ,
In morte alterius , spem tu tibi ponere noli .
Exiguûm munus cum dat tibi pauper amicus ,
Accipito placidè , & planè laudare memento .
Infantem nudum , cum te natura creauit .
Paupertatis onus patienter ferre memento .
Ne timeas illam , quæ uita est vltima fias ,
Qui mortem metuit , quod uiuit perdit id ipsû .
Si tibi pro meritis nemo respondet amicus ,
Incusare Deum noli , sed te ipse coerce .
Ne tibi quid desit , quæ sitis utere parce ,
Utq; quod est serues : semper te deesse putato .
Quod præstare potes , ne bis promiseris vlli :
Ne sis ventosus dum vis bonus ipse uideri .
Qui simulat verbis , nec corde est fidus amicus ,
Tu quoque fac simile , sic ars deiuditur arte .
Noli homines blando nimium sermone probare ,
Fistula dulcè canit , voluerè dū decipit auceps .
Si tibi sint nati , nec opes , tunc artibus illos ,
Instrue quo possint inopem defendere vitam .
Quod vile est carum : quod carum vile putato :
Sic tibi nec parcus , nec auarus habebis vlli .
Quæ culpâre soles , ea tu ne feceris ipse .
Turpe est Doctori cum culpa redarguit ipsum .
Quod

Quod iustū est petito, vel quod videatur honestū

Nam stultū est petere id quod possit iure negari

Ignotum tibi nolito præponere notis

Cognita iudicio constat, incognita casu.

Cum dubia incertis versetur vita periculis

Pro lucro tibi pone diem, quicumque laboras.

Vincere cum possis, interdum cede sodali,

Obsequio quoniam dulces retinentur amici.

Ne dubites cum magna petas impendere parua,

His etenim rebus coniungit gratia caros

Litem inferre caue, cū quo tibi gratia iuncta est

Ira odium generat concordia nutrit amorem.

Seruorum culpa cum te dolor vrget in iram,

Ipse tibi moderare tuis, vt parcere possis.

Quem superare potes, interdum vince ferendo;

Maxima enim morum est sēper patientiā virtus

Conserua potius, quæ sunt iam parta labore,

Cū labor in damno est, mortalis crescit egestas.

Dæpilis interdum notis, & carus amicis

Cum fueris foelix semper tibi proximus esto.

Telluris si fortè velis cognoscere cultus,

Tibi Virgiliū legito, quod si magè nosce laboras,

Herbarum vires Macer hoc tibi carmine dicet,

Si romana cupis, & punica noscere bella.

Lucanum quæras, qui Martis prælia dixit,

Si quid amare libet, vel discere amare legendo.

Nāsonem petito, sin autem cura tibi hæc est,

Vt sapiens viuas audi quæ discere possis.

Per quæ semotum vitij traducitur æuum,

Ergo ades, & quæ sit sapientia, discce legendo.

Si potes, ignotis etiam prodesse memento.

Vtilius

Vtilius regno est meritis , acquirere amicos .
Mitte arcana Deicœlumque inquirere quid sit ,
Cum sis mortalis , quæ sunt mortalia cura .
Linque metum lethi; nã stultum est tēpore omni
Dum mortem metuas , amittere gaudia uitæ .
Irratus de re incerta contendere noli ,
Impedit ira animum , ne possis cernere uerum .
Fac sumptum properè cum res desiderat ipsa :
Dandum etenim est aliquid , cum tempus po-
stulat , aut res .
Quod nimiũ est fugito paruo gaudere memento ,
Tuta mage est puppis modico dũ flumine fertur
Quod pudeat socios, prudens celare memento :
Ne plures culpent id , quod tibi displicet vni .
Nolo putes prauos homines peccata lucrari .
Temporibus peccata latent, & tempore patent .
Corporis exigui uires contemnere noli
Consilio pollet , cui uim natura negauit .
Quem scieris non esse parem tibi tempore cede
Victorem à victo superari sæpè uidemus .
Aduersus notum noli contendere uerbis ,
Lis minimis uerbis interdum maxima crescit .
Quid Deus intendat , noli perquirere fortè
Quid statuatur de te , sine te deliberat ipse .
Inuidiam nimio cultu uitare memento
Quæ si nõ ledit tamen hanc susterre molestũ est .
Esto forti animo , cum sis damnatus iniquè :
Nemo diu gaudet , qui iudice uincit iniquo .
Litis præteritæ noli male dicta referre .
Post inimicitias iram meminisse malorum est ;
Nec te collaudes , nec te culpaueris ipse ,

Hoc

loc faciunt stulti, quos gloria vexat inanis.
ere quesitis modicè, cum sumptus abundat.
abitur exiguo, quod partum est tēpore longo.
sapiens esto cum tempus postulat aut res.
ultitiam simulare loco prudentia summa est.
ixuriam fugito, simul, & vitare memento,
Crimen auaritiæ nam sunt contraria famæ.
oli tu quædam referenti credere semper.
Exigua est tribuenda fides qui multa loquuntur
quod potu peccas ignoscere tu tibi noli,
Nā nullum crimen vini est, sed culpa bibentis.
onsilium arcanum tacito committe sodali
Corporis auxilium medico committe fideli.
uccessus indignos noli tu ferre molestè:
Indulget fortuna malis, vt lædere possit,
Prospice qui veniunt hos casus esse ferendos;
Nam leuis lædit quidquid præuideris ante.
Rebus in aduersis animum submittere noli.
Spè retine, spes vna hominē nec morte relinquit
Rem tibi quam noscis aptam dimittere noli,
Fronte capillata, post hæc occasio calua.
Quod sequitur spectata quodq; imminet ære videro
Illum imitare Deum, qui partē spectat vtramq;
Fortior vt valeas interdum parcior esto
Pauca voluptati debentur, plura saluti.
Iudicium populi nunquam contempseris vnus:
Ne nulli placeas dum vis contemnere multos.
Sit tibi præcipuè, quod primum est cura salutis
Tempora ne culpes, cum sis tibi causa doloris.
Somnia ne cures, nam mens humana quod optat
Cum vigilat sperans per somniū cernit id ipsū.
Hoc

HOc quicumq; velis carmē cognoscere lector
Hæc præcepta feres quæ sūt gratissima vitæ.
Instrue præceptis animum ne discere cesses,
Nam sine doctrina vita est quasi mortis imago
Comoda multa feres sin autem spreueris illud
Non me scriptorem, sed te neglexeris ipse.
Cum recte viuas ne cures verba malorum,
Arbitrij nostri non est, quid quisq; loquatur.
Productus testis, saluo tamen ante pudore,
Quantumcunq; potes, celato crimen amici.
Sermones blandos blesosq; cauere memento;
Simplicitas veri fama est fraus ficta loquendi.
Segnitiem fugito quæ vitæ ignauia fertur,
Nā cū animus languet, consumit inertia corpus
Interpone tuis interdum gaudia curis,
Vt possis animo quemuis sufferre laborem.
Alterius dictum, aut factum, ne carpsferis vnquam
Exemplo simili, ne te derideat alter.
Quæ tibi fors dederit, tabulis suprema notato:
Angendo serua, ne sis quem fama loquatur.
Cum tibi diuitiæ superant in fine senectæ,
Munificus facito viuas, non parcus amicis.
Vtile consilium dominus, ne despice serui,
Nullius sensum, si prodest, tempseris vnquam.
Rebus, & incensu si non est, quod fuit ante,
Fac viuas contentus eo quod tempora præbent.
Vxorem fuge ne ducas sub nomine dotis,
Nec retinere velis, si cœperit esse molesta.
Multorum disce exemplo, quæ facta sequaris
Quæ fugias vita est nobis aliena magistra.
Quod potes id tentes: operis ne pondere præssus

Succum-

accumbat labor, & frustra tentata relinquo.
Quod nosti haud recte factum nolito tacere,
ne videare malos imitari velle tacendo.
Nec dicas auxilium, sub iniquo teste rogato,
Nec se etiam, leges cupiunt ut iure regantur.
Quod merito pateris patienter ferre memento,
namque reus tibi sis ipsum te indice damna.
Ista legas facito, perfectis perlege multa.
Nam miranda canunt, sed non credenda Poetae.
Nec conuiuas fac sis sermone modestus,
Nec dicare loquax dum vis urbanus haberi.
Nec iniugis iratae noli tu verba timere;
Nam lacrymis struit insidias, dum femina plorat.
Nec quæ sitis, sed ne videaris abuti,
Nec sui consumunt, cum deest, aliena sequuntur.
Nec tibi proponas mortem non esse timendam,
Nam quæ bona si non est finis tamen illa malorum est.
Nec oris linguam si frangi est ferre memento,
Namque malum est nihil velle pati, nec posse ta-
gere non ægrè caros pietate parentes. (Nec
Nec matrem offendas, dum vis bonus esse parenti.
Nec curam quicumque cupis deducere vitam,
Nec vitij herere animum, quæ moribus obsunt.
Nec præcepta tibi semper relegenda memento,
Nec venies aliquid, quo te ipso utare magistro.
Nec sperice diuitias, si vis animo esse beatus,
Nec uas qui suspiciunt, mendicant semper auari.
Nec inmoda naturæ nullo tibi tempore deerunt,
Nec contentus eo fueris, quod postulat usus.
Nec si incautus nec rem ratione gubernes,
Nec noli fortunam, quæ non est dicere cæcam.

Diligo

Dilige denarium ; sed parce dilige formam :
Quã nemo sanctus, nec honestus captat habere.
Cum fueris locuplex , corpus curare memento ,
Aeger diues habet nũmos, sed non habet ipsum
Verbera cum tuleris discens aliquando Magistri
Per patris imperium, cum verbis exit in iram ,
Res age quæ profunt rursus vitare memento ,
In quibus error inest, nec spes est certa laboris ,
Quod donare potes gratis concede roganti .
Nam rectè fecisse bonis , in parte lucrorum est .
Quod tibi suspectũ est, confestim discute quid sit
Namq; solent primo, quæ sunt neglecta nocere .
Cum te detineat Veneris damnosa voluptas
Indulgere gulæ noli quæ ventris amica est .
Cum tibi proponas animalia cuneta timere
Vnum hominẽ tibi præcipio plus esse timendũ .
Cum tibi præualidæ fuerint in corpore vires ,
Fac sapias sic tu poteris vir fortis haberi .
Auxilium à notis petito si forte laboras ;
Nec quisq; est melior medicus, quã fidus amicus
Cum sis ipse nocens moritur cur victima pro te ?
Stultitia est morte alterius sperare salutem .
Cum tibi uel socium, vel fidum quæris amicum ;
Non tibi fortuna est hominis , sed vita petenda .
Vtere quæsitis opibus fuge nomen auari .
Quid tibi diuitiæ profunt , si pauper abundas .
Si famam seruare cupis, dum viuis honestam ,
Fac fugias animo , quæ sunt mala gaudia vitæ ,
Cum sapias animo noli irridere senectam .
Nam quisq; senex , sensus puerilis in illo est .
Disce aliquid nam cum subito fortuna recedit ,

remanet, vitāq; hominis non deserit vnquā.
pucito cuncta, & tacitur, quid quisq; loquatur
mo hominum mores, & celat, & indicat idē.
ce studium quamuis perceperis artem,
cura ingenium, sic; & manus adiuuat vsum.
um ne cures ventura tempora fati,
n timet mortem, qui scit contemnere vitam.
e sed à doctis, indoctus ipse doceto:
paganda etenim rerum doctrina bonarū est
bibe, quod possis, si tu vis viuere sanus.
rbi causa mali est homini quādoq; voluptas.
daris quocunq; palam quocunq; probaris
c vide ne rursus leuitatis crimine damnes.
quillis rebus, quæ sunt aduersa caueto,
rsus in aduersis melius sperare memento.
ere ne cesses, cura sapientia crescit,
ra datur longo prudentia temporis vsu.
e laudato, nam quem tu sæpe probaris
a dies qualis fueris monstrabit amicus.
udeat, quæ nescieris, te velle doceri,
re aliquid laus est, pudor est nihil discere velle
a Venere, & Baccho lis est, & iuncta voluptas
od letum est animo cōplectere, sed fuge lites.
iissos animos, & tacitos vitare memento.
ia flumen placidū est, forsan latet altius vnda.
n tibi displiceat rerum fortuna tuarum,
terius specta, quo sis discrimine peior.
od potes id tenta, nam litus carperē remis,
tius est multo; quam velum tendere in altū.
tra hominem iustum prauē contendere noli.
mper etenim Deus iniustas vlciscitur iras.

Ere

36

Ereptis opibus noli mœrere quærendo ,
 Sed gaude potius tibi si contingat habere .
 Est iactura grauis quæ sunt amittere damnis
 Sunt quædam quæ ferre decet patienter amicū
 Tempora longa tibi noli promittere vitæ. (bram
 Quocūq; ingrederis, sequitur mors corporis vni-
 Thure Deum placare vitulum sine crescat aratro
 Ne credas placare Deum : dum cede litatur .
 Cede locum lesus fortunæ cede potenti ,
 Ledere qui potuit , prodesse aliquando valebit .
 Cum quid peccaris castiga te ipse subinde
 Vulnera dum sanas dolor est medecina doloris.
 Damniaris nunquā post longum tempus amicū
 Mutauit mores , se pignora primā memento .
 Grator officijs , quò sis magè carior esto ,
 Ne nomen subeas quod dicitur officii perdi .
 Suspectus caueas ne sis miser omnibus horis ,
 Nam timidis , & suspectis aptissima mors est .
 Cum seruos fueris proprios mercatus in vsus ,
 Et famulos, dicas, homines tamen esse memeto.
 Quam primum rapienda tibi est occasio prima ,
 Ne rursus quæras quod iam neglexeris ante .
 Morte repentina noli gendere malorum .
 Fœlices obeunt quorum sine crimine vita est .
 Cum tibi sit coniux nec res , & fama labore .
 Vitandum ducas inimicum nomen amici .
 Cum tibi contigerit studio cognoscere multa ,
 Fac discas multa , & vites nil velle doceri .
 Miraris verbis nudis me scribere versus
 Hos breuitas sensus fecit coniungere binos .

F I N I S

